UNIVERZITA MATEJA BELA V BANSKEJ BYSTRICI
EKONOMICKÁ FAKULTA

MOŽNOSTI DAŇOVEJ OPTIMALIZÁCIE A FINANČNEJ EFEKTIVITY V PODNIKOVÝCH VZŤAHOCH NA SLOVENSKU

DIPLOMOVÁ PRÁCA

52ddf8b1-8624-4e38-bb01-55b185460087

2026 **Bc. Miroslava Giertlová**

UNIVERZITA MATEJA BELA V BANSKEJ BYSTRICI
EKONOMICKÁ FAKULTA

EKONOMICKÁ FAKULTA
MOŽNOSTI DAŇOVEJ OPTIMALIZÁCIE A FINANČNEJ EFEKTIVITY V PODNIKOVÝCH VZŤAHOCH NA SLOVENSKU

Diplomová práca

52ddf8b1-8624-4e38-bb01-55b185460087

Študijný program: financie, bankovníctvo a investovanie
Študijný odbor: ekonómia a manažment
Školiace miesto: Katedra financií a účtovníctva
Vedúci diplomovej práce: Ing. Kamil Ščerba, PhD.

Banská Bystrica 2026 **Bc. Miroslava Giertlová**

Čestné vyhlásenie

Ako autorka tejto diplomovej práce vyhlasujem, že som ju vypracovala samostatne, pričom som dodržala etické štandardy v oblasti vedeckej integrity. Pri jej vypracovaní som používala aj práce a myšlienky iných ľudí, ktoré som vhodným spôsobom označila a uviedla ich v priloženom zozname bibliografických odkazov. Ako podporu som použila aj vybrané nástroje umelej inteligencie. S výskumným materiálom som nemanipulovala, získané údaje nezamlčovala a výsledky skúmania zámerne nemenila.

Banská Bystrica, 23. apríl 2026

Poďakovanie

Touto cestou by som sa predovšetkým chcela poďakovať vedúcemu práce, Ing. Kamilovi Ščerbovi, PhD., za jeho odborné vedenie, ochotný prístup, ústretovosť, cenné rady, konzultácie a za trpezlivosť pri písaní diplomovej práce.

ABSTRAKT

GIERTLOVÁ, Miroslava, Bc.: Možnosti daňovej optimalizácie a finančnej efektivity v podnikových vzťahoch na Slovensku. [Diplomová práca]. Univerzita Mateja Bela v Banskej Bystrici. Ekonomická fakulta; Katedra financií a účtovníctva. Vedúci: Ing. Kamil Ščerba, PhD. Stupeň odbornej kvalifikácie: Inžinier. Banská Bystrica: 2026. 66 s.

Diplomová práca skúma možnosti daňovej optimalizácie a finančnej efektivity v podnikových vzťahoch na území Slovenskej republiky. Cieľom diplomovej práce je na základe teoretického vymedzenia základných pojmov súvisiacich s problematikou identifikovať a zároveň preskúmať vzťahy medzi skúmanými podnikmi, z pohľadu ich fungovania, efektivity a optimalizovania podnikových procesov, ako i daňovej povinnosti a na základe výsledkov navrhnúť možnosti efektívnejšieho nastavenia procesov. Práca je rozdelená do troch kapitol. Prvá kapitola sa venuje teoretickému vymedzeniu základných pojmov súvisiacich s témou záverečnej práce. Druhá kapitola prostredníctvom komparatívnych analýz skúma vybrané podnikateľské subjekty najprv samostatne a následne poukazuje na objem vzájomných transakcií medzi subjektmi. Následne je vypracovaná špecifická finančno-ekonomická analýza s prihliadnutím na odvetvie. Dôležitou časťou druhej kapitoly je vypracovanie transferovej dokumentácie, keďže vybrané podnikateľské subjekty sú závislé osoby s personálnym prepojením. Analýza vychádza z verejných aj neverejných zdrojov a je vizualizovaná prostredníctvom trinástich grafov a jednej tabuľky. Tretia kapitola sa odvíja od zistení vypracovaných analýz a skladá sa z vhodných návrhov, ktoré sú charakteristicky rozčlenené.

Kľúčové slová: Daňová optimalizácia. Efektivita. Podnikové vzťahy. Podnikateľské subjekty. Slovenská republika.

ABSTRACT

GIERTLOVÁ, Miroslava, Bc.: Possibilities of tax optimization and financial efficiency in business relations in Slovakia. [Master thesis]. Matej Bel University in Banská Bystrica. Faculty of Economics; Department of finance and accounting. Supervisor: Ing. Kamil Ščerba, PhD. Qualification degree: Master. Banská Bystrica: 2026. 66 p.

This Diploma thesis examines the possibilities of tax optimization and financial efficiency in corporate relationships within the Slovak Republic. The objective of the thesis is, based on the theoretical definition of fundamental concepts related to the issue, to identify and simultaneously examine the relationships between the analyzed entities in terms of their operations, efficiency, and the optimization of business processes, as well as tax liability. Based on the results, the thesis aims to suggest options for a more efficient configuration of these processes. The thesis is divided into three chapters. The first chapter is devoted to the theoretical definition of key terms related to the topic of the thesis. The second chapter, through comparative analyses, examines selected business entities first individually and subsequently highlights the volume of mutual transactions between the entities. Furthermore, a specific financial-economic analysis is developed regarding the industry sector. A crucial part of the second chapter is the preparation of transfer pricing documentation, as the selected business entities are related parties with personal interconnections. The analysis is based on both public and non-public sources and is visualized through thirteen charts and one table. The third chapter builds upon the findings of the conducted analyses and consists of appropriate suggestions, which are categorized by their characteristics.

Keywords: Tax optimization. Efficiency. Corporate relations. Business entities. Slovak Republic.

OBSAH

ABSTRAKT 5
ABSTRACT 6
OBSAH 7
ZOZNAM TABULIEK A ILUSTRÁCIÍ 8
ÚVOD 9
1. TEORETICKÉ VÝCHODISKÁ PROBLEMATIKY 11
1.1. Charakteristika vybraných podnikateľských subjektov 11
1.2. Zmluvné vzťahy medzi subjektmi 18
1.3. Daňová optimalizácia a finančná efektivita 19
1.4. Legálne vs. nelegálne formy daňovej optimalizácie 23
1.5. Transferové oceňovanie 24
2. ANALÝZA OBCHODNÝCH A ZMLUVNÝCH VZŤAHOV MEDZI VYBRANÝMI SUBJEKTMI 29
2.1. Typy zmlúv a režimy DPH 30
2.2. Pohyby medzi podnikateľskými subjektmi 34
2.3. Porovnanie finančnej efektivity 40
2.4. Transferové oceňovanie a započítavanie záväzkov a pohľadávok 46
2.5. Synergia medzi podnikateľskými subjektmi 50
3. NÁVRHY A ODPORÚČANIA 54
ZÁVER 59
SUMMARY 61
ZOZNAM BIBLIOGRAFICKÝCH ODKAZOV 63

ZOZNAM TABULIEK A ILUSTRÁCIÍ

Tabuľka 1 Kvantifikácia vzťahov medzi závislými osobami za rok 2025 pre účely transferovej dokumentácie 47

Graf 1 Vývoj sociálnych podnikov 2018 – 2025 17
Graf 2 Členenie výnosov z odoslaných faktúr vybraných subjektov za rok 2025 30
Graf 3 Výnosy Poľnohospodárskeho družstva z odoslaných faktúr za rok 2025 35
Graf 4 Tržby z predaja služieb Poľnohospodárskeho družstva z odoslaných faktúr za rok 2025 36
Graf 5 Výnosy subjektu Ďumbier - Brezno s. r. o. z odoslaných faktúr za rok 2025 ... 37
Graf 6 Tržby za vlastné výrobky subjektu Ďumbier - Brezno s. r. o. z odoslaných faktúr za rok 2025 37
Graf 7 Výnosy sociálneho podniku Roľnícke družstvo z odoslaných faktúr za rok 2025 38
Graf 8 Tržby za tovar sociálneho podniku Roľnícke družstvo z odoslaných faktúr za rok 2025 39
Graf 9 Tržby z predaja služieb sociálneho podniku Roľnícke družstvo z odoslaných faktúr za rok 2025 39
Graf 10 Ukazovateľ ROA pre vybrané podnikateľské subjekty za sledované obdobie 41
Graf 11 Ukazovateľ ROS pre vybrané podnikateľské subjekty za sledované obdobie. 42
Graf 12 Vývoj celkovej zadlženosti vybraných podnikateľských subjektov za sledované obdobie 43
Graf 13 Vývoj ukazovateľa finančnej stability vybraných podnikateľských subjektov za sledované obdobie 44

ÚVOD

V súčasnosti je podnikateľské prostredie v podmienkach Slovenskej republiky charakteristické zvýšenými nárokmi na transparentnosť a dodržiavanie legislatívnych pravidiel v oblasti účtovníctva a daní. Časté legislatívne zmeny, ktoré zvyšujú administratívnu náročnosť najmä v posledných rokoch prostredníctvom nutnosti konsolidácie v Slovenskej republike nútia mnohé podnikateľské subjekty neustále kalkulovať schopnosť svojej podnikateľskej činnosti, zvyšovať efektívnosť danej činnosti, znášať tlak konkurencieschopnosti a v neposlednom rade udržiavať finančné zdravie v turbulentných časoch. Pre niektoré podnikateľské subjekty bilancovanie v súčasnosti pripomína boj o prežitie.

Podnikateľské subjekty hľadajú rôzne nástroje a možnosti daňovej optimalizácie a efektívnych finančných procesov s cieľom dosiahnuť hospodársky efektívne fungovanie v súčasných podmienkach. V podmienkach Slovenskej republiky fungujú aj podnikateľské subjekty, medzi ktorými existujú vzájomné prepojenia. V uvedených prípadoch musia byť vzájomné prepojenia špecifikované a pri daňovej optimalizácii alebo finančnej efektivite je potrebné zvážiť problematiku závislých osôb, transferového oceňovania a pod.

V našej diplomovej práci sa v prvej kapitole zameriame primárne na teoretické vymedzenie právnych foriem a charakteristík vybraných podnikateľských subjektov, keďže každý zo skúmaných podnikateľských subjektov má inú právnu formu podnikania a má svoje špecifiká. Ďalej identifikujeme zmluvné vzťahy medzi vybranými podnikateľskými subjektmi. Dôležitou podkapitolou je daňová optimalizácia a finančná efektivita podnikateľských subjektov a jej legálne a nelegálne formy daňovej optimalizácie v okruhu preberanej problematiky. V poslednej podkapitole prvej kapitoly vyzdvihneme dôležitosť a štruktúru transferového oceňovania. Druhá kapitola má praktický charakter a tvorí ju súbor spracovávaných vstupných dát, ktoré vysvetľujú typy zmlúv a režimy DPH, v ktorých vybrané podnikateľské subjekty fungujú. V nadväzujúcich podkapitolách druhej kapitoly analyticky popíšeme štandardné pohyby medzi vybranými podnikateľskými subjektmi počas obdobia a následne zo vstupných dát kvantifikujeme vhodne vybrané finančné ukazovatele, ktoré budú predmetom komparatívnej analýzy. Do praktických poznatkov zahrnieme nutnosť dokumentácie transferového oceňovania v tuzemsku s možnosťou vzájomného započítavania

pohľadávok a záväzkov medzi podnikateľskými subjektmi. Poslednou podkapitolou zvýrazníme synergiu medzi vybranými podnikateľskými subjektmi.

Preto hlavným cieľom diplomovej práce je na základe vymedzenia základných pojmov súvisiacich s problematikou identifikovať a zároveň preskúmať vzťahy medzi skúmanými podnikmi, z pohľadu ich fungovania, efektivity a optimalizovania podnikových procesov, ako i daňovej povinnosti a na základe výsledkov navrhnúť možnosti efektívnejšieho nastavenia procesov.

Výsledky záverečnej práce by mali poskytnúť kompletný a ucelený pohľad o súčasnom stave vybranej problematiky a identifikovať možnosti daňovej optimalizácie a finančnej efektivity v podnikových vzťahoch v podmienkach Slovenskej republiky.

1. TEORETICKÉ VÝCHODISKÁ PROBLEMATIKY

V prvej kapitole našej záverečnej práce bližšie preskúmame možnosti podnikateľského prostredia prostredníctvom vybraných špecifických právnych foriem podnikania spolu s výzvami spojenými s podnikateľskou činnosťou v aktuálnych podmienkach. Naša záverečná práca skúma podnikateľskú činnosť troch vybraných podnikateľských subjektov, ktoré sú závislými osobami a vznikajú medzi nimi rôzne zmluvné vzťahy, ktoré v záverečnej práci bližšie špecifikujeme. Vzájomná spolupráca môže výrazne pomôcť optimalizovať daňové zaťaženie a finančné procesy vo vybraných podnikateľských subjektoch.

1.1. Charakteristika vybraných podnikateľských subjektov

Zákon č. 513/1991 Zb. definuje podnikanie v § 2 ods. 1 ako sústavnú činnosť vykonávanú samostatne podnikateľom vo vlastnom mene a na vlastnú zodpovednosť za účelom dosiahnutia zisku alebo na účel dosiahnutia merateľného pozitívneho sociálneho vplyvu, ak ide o hospodársku činnosť registrovaného sociálneho podniku podľa osobitného predpisu.

„Základným motívom podnikania je snaha o dosiahnutie zisku, ktorý reprezentuje zhodnotenie kapitálu, ktorý podnikateľ do podnikania vkladá. Ak by sme však zúžili orientáciu podnikania iba na úsilie dosiahnuť zisk, abstrahovali by sme od spoločenského poslania podniku, ktorým je služba zákazníkovi a všetkým záujmovým skupinám, ktoré sú s existenciou podniku spojené. Jednostranná orientácia na zisk je však skôr krátkodobá cesta a je typická pre podnikanie, ktorého cieľom je rýchle zbohatnutie.“ (Majdúchová a kol., 2020, s. 11)

V súčasnosti existuje široká škála vo výbere smerovania v spoločnosti s cieľom maximalizovať hodnoty prostredníctvom podnikateľskej činnosti. Výber konkrétnej právnej formy podnikania závisí od veľkého počtu dôležitých aspektov, ktoré treba zvážiť a rozčleniť na základe priorít a zámeru podnikateľskej činnosti do budúcnosti. Naša záverečná práca sa zameriava na výber právnej formy prostredníctvom právnickej osoby, nie fyzickej osoby.

„Zdaňovanie ekonomickej činnosti podnikateľských subjektov možno posudzovať z dvoch uhlov pohľadu. Jedným je snaha štátu maximalizovať objem dane z príjmov právnických osôb plynúci do verejných rozpočtov, druhý je snaha

minimalizovať základ dane spoločností formou maximálneho využitia legislatívnych možností. Súčasne tiež platí, že správanie spoločností, či už z hľadiska dane z príjmu, ale aj z hľadiska účtovania, sa odlišuje v závislosti od ich právnej formy.“ (Kušnírová, Ščerba, 2024, s. 20)

Analytická časť záverečnej práce spracúva dáta troch vybraných podnikateľských subjektov pôsobiacich na území Slovenskej republiky niekoľko rokov. Každý z vybraných podnikateľských subjektov má rozdielnu právnu formu podnikania a to:

- družstvo,
- spoločnosť s ručením obmedzeným,
- sociálny podnik.

Zákon č. 513/1991 Zb. ustanovuje družstvo v § 221 až § 260 ako spoločenstvo neuzavretého počtu osôb založeného za účelom podnikania alebo zabezpečovania hospodárskych, sociálnych alebo iných potrieb svojich členov. Družstvo je právnickou osobou a za porušenie svojich záväzkov zodpovedá celým svojím majetkom. Obchodné meno družstva musí obsahovať „družstvo“. Družstvo musí mať najmenej päť členov, toto ustanovenie neplatí, pokiaľ sú jeho členovia aspoň dve právnické osoby. Na trvanie družstva nemá vplyv pristúpenie ďalších členov alebo zánik členstva doterajších členov, ak družstvo spĺňa podmienky predchádzajúcej vety. Medzi základné náležitosti družstva patria stanovy družstva, členstvo a orgány družstva. Člen družstva pri zakladaní vkladá členský vklad a súhrn všetkých členských vkladov tvorí základné imanie družstva. Podmienkou vzniku členstva je splatenie členského vkladu podľa stanov. Pomer členského vkladu k základnému imaniu určuje členský podiel, ktorý vyjadruje mieru účasti člena na družstve, ak stanovy neurčujú inak. Stanovy družstva zároveň určujú výšku základného imania, ktoré sa zapisuje do obchodného registra, jeho výška musí byť najmenej 1 250 eur. Je možné zapísať aj nepeňažný vklad, ktorého oceňovanie určujú stanovy. Pri založení družstva sa na ustanovujúcej schôdzi schvaľujú stanovy, ktoré musia podľa § 226 ods. 1 obsahovať obchodné meno a sídlo družstva, predmet podnikania, vznik a zánik členstva, práva a povinnosti členov k družstvu a družstva k členom, výšku základného členského vkladu, prípadne aj výšku vstupného vkladu, spôsob splácania členských vkladov a vysporiadanie členského podielu pri zániku členstva, orgány družstva a počet ich členov, dĺžku ich funkčného obdobia, spôsob ustanovovania, pôsobnosť a spôsob ich zvolávania a rokovania, spôsob použitia zisku a úhrady prípadnej straty, tvorbu a použitie nedeliteľného fondu, ďalšie ustanovenia, ak

to vyplýva z tohto zákona. V stanovách družstva sa uvádzajú aj orgány družstva, ktorými sú:

- členská schôdza,
- predstavenstvo,
- kontrolná komisia,
- ďalšie orgány družstva podľa stanov.

Súčasťou orgánov môžu byť len členovia družstva, ktorí sú starší ako 18 rokov a zástupcovia právnických osôb, ktorí sú členmi družstva. Členská schôdza je najvyšším orgánom družstva a schádza sa v lehotách určených stanovami, najmenej však raz za rok. Pre zvolanie členskej schôdze je potrebné požiadať písomne aspoň jednou tretinou všetkých členov a kontrolnou komisiou, ak stanovy neurčujú inak. Tento najvyšší orgán družstva organizuje zmeny, schvaľuje a rozhoduje o dôležitých a neoddeliteľných procesoch, ak zákon nestanovuje inak. O každej členskej chôdzi sa vyhotovuje zápisnica. Ďalším orgánom družstva je predstavenstvo, ktoré riadi činnosť družstva a rozhoduje o všetkých záležitostiach družstva, ktoré zákon alebo stanovy nevyhradili inému orgánu družstva. Predstavenstvo je štatutárnym orgánom, plní uznesenia členskej schôdze a zodpovedá jej za svoju činnosť. Tento štatutárny orgán zo svojich členov volí predsedu družstva, prípadne podpredsedu, pokiaľ stanovy neurčujú inak. Kontrolná komisia je kontrolným orgánom družstva a je oprávnená kontrolovať všetku činnosť družstva a prerokúva sťažnosti jeho členov. Zodpovedá sa iba najvyššiemu orgánu družstva a je nezávislá od ostatných orgánov družstva. Kontrolná komisia sa schádza podľa potreby, najmenej raz za tri mesiace, má najmenej troch členov, z ktorých volí predsedu, prípadne podpredsedu, pokiaľ stanovy neurčujú inak. Funkčné obdobie členov orgánov družstva určujú stanovy, nesmie však presiahnuť päť rokov. V prípade prvých členov orgánov po založení družstva nesmie funkčné obdobie presiahnuť tri roky. Členovia orgánov môžu byť opätovne volení, ak stanovy neurčujú inak.

Podľa Majdúchovej a kol. (2020) podnikanie prostredníctvom právnej formy družstvo má svoje výhody aj nevýhody. Medzi výhody patrí napríklad uspokojovanie a podpora záujmov svojich členov, jednoduchý vznik a zánik družstva, zákonom stanovená minimálna výška základného imania je pomerne nízka a členovia neručia za záväzky družstva. Hlavnou nevýhodou je povinnosť tvoriť nedeliteľný fond už pri založení družstva a nedostatočná kapitálová sila, pretože vklady členov nemusia byť veľké.

„Jedným z princípov, na ktorých je družstvo založené, je princíp (zásada) dobrovoľnosti. Žiaden člen nesmie byť nútený k zotrvaniu v družstve, a teda kedykoľvek môže z družstva vystúpiť. Ak bolo družstvo založené minimálnym počtom členov a po jeho vzniku jeden člen alebo dvaja členovia vystúpia, družstvo nezaniká.“ (Kušnírová, Ščerba, 2024, s. 48)

Podľa Majdúchovej a kol. (2020) je spoločnosť s ručením obmedzeným právnická osoba, ktorá vzniká zápisom do obchodného registra. Zároveň je spoločnosť s ručením obmedzeným najčastejšie sa vyskytujúca forma súkromného podnikania v Slovenskej republike.

Kušnírová a Ščerba (2024) uvádzajú, že spoločnosť s ručením obmedzeným je spoločnosť, ktorej základné imanie tvoria vklady spoločníkov, a teda ju označujeme aj ako kapitálovú spoločnosť. Spoločnosť s ručením obmedzeným môže založiť minimálne jedna osoba, maximálne však 50 spoločníkov. Spoločníci ručia za záväzky spoločnosti len do výšky nesplateného základného imania, teda do výšky svojho nesplateného vkladu. Základné imanie je minimálne 5 000 eur a je tvorené peňažnými aj nepeňažnými vkladmi. Hodnota vkladu spoločníka musí byť aspoň 750 eur. Pokiaľ spoločnosť s ručením obmedzeným zakladá len jedna osoba, na založenie potrebuje len zakladateľskú listinu, v prípade viacerých spoločníkov sa spoločnosť zakladá spoločenskou zmluvou.

„Spoločenská zmluva musí obsahovať:

- obchodné meno a sídlo spoločnosti,
- určenie spoločníkov uvedením názvu a sídla PO alebo mena a bydliska FO,
- predmet podnikania (činnosti),
- výšku základného imania a výšku vkladu každého spoločníka, a výšku splatených vkladov pri založení spoločnosti vrátane spôsobu a lehoty splácania vkladu, a ak ide o nepeňažné vklady, aj ich predmet a určenie peňažnej sumy, v akej sa nepeňažný vklad započítava na vklad spoločníka, ku ktorému sa zaviazal,
- mená a bydliská, rodné čísla prvých konateľov spoločnosti a spôsob, akým konajú v mene spoločnosti (pri zahraničnej FO dátum narodenia, ak rodné číslo nebolo pridelené),
- určenie správcu vkladov podľa § 60 ods. 1 Obchodného zákonníka,
- výšku rezervného fondu (minimálne 10 % základného imania), ak spoločnosť imanie vytvára pri svojom vzniku, a výšku, do ktorej je spoločnosť povinná

rezervný fond dopĺňať, a spôsob dopĺňania (s. r. o. nemá povinnosť tvoriť rezervný fond pri vzniku, no je povinná tento rezervný fond vytvoriť zo zisku a zahrnúť ho v prvej účtovnej závierke),

- výhody poskytnuté osobám podieľajúcim sa na založení spoločnosti alebo na činnostiach smerujúcich k nadobudnutiu oprávnenia na jej činnosť,
- predpokladané náklady spoločnosti súvisiace so založením a vznikom spoločnosti,
- prípadne ďalšie náležitosti.“ (Kušnírová, Ščerba, 2024, s. 34)

Majdúchová a kol. (2020) uvádzajú pri podnikaní prostredníctvom spoločnosti s ručením obmedzeným výhody ako napríklad obmedzené ručenie za záväzky spoločnosti majetkom spoločnosti a nesplateným vkladom spoločníka, spoločnosť môže založiť aj jednotlivec, zákonom stanovená výška základného imania a jednotlivého vkladu je pomerne nízka, nie je nutná osobná účasť spoločníka na riadení spoločnosti, čo umožňuje jeho členstvo v ďalších spoločnostiach a pri obmedzenom počte konateľov je riadenie spoločnosti pomerne pružné. Podnikanie vybranou právnou formou prináša aj nevýhody, medzi ktoré patrí povinnosť tvoriť rezervný fond a obmedzené možnosti jeho použitia a ak ide o malú spoločnosť s nízkym základným imaním, úverová schopnosť spoločnosti je znížená.

Poslednou právnou formou podnikania vybraného podnikateľského subjektu je sociálny podnik.

MPSVR SR (2026) definuje sociálny podnik ako podnik, ktorého hlavným cieľom nie je dosahovanie zisku, ale dosahovanie spoločenského prospechu, ktorý dosahuje buď predajom tovarov, služieb alebo spôsobom výroby. Ak sociálny podnik dosiahne zisk, väčšinu ho opäť venuje na svoj hlavný cieľ. Podnikateľská činnosť sociálneho podniku musí byť trvale udržateľná, čo zahŕňa aj schopnosť splácať svoje záväzky. Sociálny podnik môže realizovať svoju spoločensky prospešnú činnosť v nasledovných oblastiach:

- poskytovanie zdravotnej starostlivosti,
- poskytovanie sociálnej pomoci a humanitárna starostlivosť,
- tvorba, rozvoj, ochrana, obnova a prezentácia duchovných a kultúrnych hodnôt,
- ochrana ľudských práv a základných slobôd,
- vzdelávanie, výchova a rozvoj telesnej kultúry,
- výskum, vývoj, vedecko-technické služby a informačné služby,

- tvorba a ochrana životného prostredia a ochrana zdravia obyvateľstva,
- služby na podporu regionálneho rozvoja a zamestnanosti,
- zabezpečovanie bývania, správy, údržby a obnovy bytového fondu,
- poskytovanie finančných prostriedkov subjektom sociálnej ekonomiky na vykonávanie spoločensky prospešnej služby.

Vybraná špecifická právna forma sociálny podnik je subjekt sociálnej ekonomiky, ktorý vykonáva sústavne, samostatne, vo vlastnom mene a na vlastnú zodpovednosť hospodársku činnosť s cieľom dosahovania merateľného pozitívneho sociálneho vplyvu. Pokiaľ sociálny podnik dosiahne zisk, použije viac ako 50 % zo zisku po zdanení na dosiahnutie merateľného pozitívneho sociálneho vplyvu, zvyšnú časť rozdeľuje podľa ustanovenia zákona č. 513/1991 Zb. Obchodného zákonníka, avšak podľa postupov a pravidiel, ktoré nenarúšajú dosiahnutie merateľného pozitívneho sociálneho vplyvu. Subjektom sociálnej ekonomiky môže byť občianske združenie, nadácia, neinvestičný fond, nezisková organizácia, účelové zariadenie cirkvi, obchodná spoločnosť, družstvo, fyzická osoba – zamestnávateľ. Podľa šírky záberu rozdeľujeme sociálne podniky na verejnoprospešné a komunitoprospešné a podľa zamerania na integračné, sociálne podniky bývania a všeobecné registrované sociálne podniky.

Ďuricová (2026) bližšie špecifikuje kritériá pre získanie štatútu registrovaného sociálneho podniku nasledovne: všetky registrované sociálne podniky sa zaväzujú použiť viac než 50 % zisku na svoj hlavný spoločenský cieľ. Čo sa týka integračných sociálnych podnikov, minimálne 30 % zamestnancov musia tvoriť znevýhodnené osoby, teda osoby so zdravotným postihnutím, dlhodobo nezamestnaní, mladí bez praxe či ľudia nad 55 rokov. Pokiaľ sociálny podnik reinvestuje 100 % svojho zisku späť na dosiahnutie svojho hlavného sociálneho cieľa, môže si uplatňovať zníženú sadzbu DPH na úrovni 5 %.

Slovenská republika zaviedla v roku 2018 legislatívny rámec pre sociálne podniky zákonom č. 112/2018 Z. z. o sociálnej ekonomike a sociálnych podnikoch. Od zavedenia uvedeného legislatívneho rámca sa sektor sociálnych podnikov rozvíja a rastie v rozličných odvetviach nasledovne:

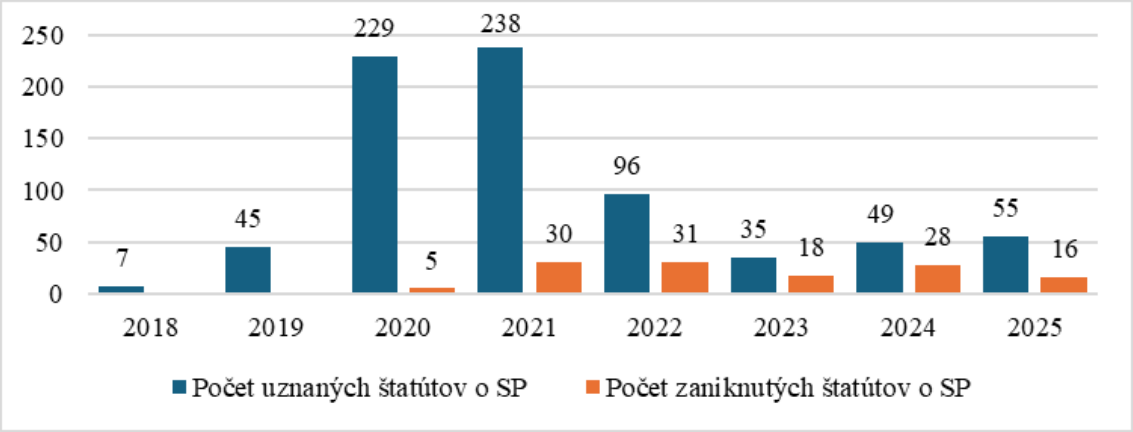

Graf 1 Vývoj sociálnych podnikov 2018 – 2025

Prameň: Vlastné spracovanie podľa MPSVR SR (2026).

Z prvotnej definície a vývoja sociálnych podnikov sa môže zdať, že sféra sociálnej ekonomiky na Slovensku funguje bez väčších problémov. Avšak NKÚ (2023) vo svojej správe o výsledku kontroly sociálnych podnikov uvádza, že sociálne podniky vylepšujú celkové štatistiky zamestnanosti alebo podnikateľského prostredia len minimálne. Údaje Štatistického úradu SR ukazujú, že na celkovej zamestnanosti sa sociálne podniky k prvému polroku 2023 podieľali 0,26 %. Dôležitejším údajom pri tomto type podnikania je, akou mierou sa podniky podieľajú na znižovaní dlhodobej nezamestnanosti, ktorá je jedným z kľúčových nástrojov pri riešení danej problematiky, avšak ministerstvo nezbieralo potrebné údaje, takže tento stav nebolo možné vyhodnotiť.

Z Grafu 1 môžu počty uznaných štatútov o sociálny podnik pôsobiť, že sociálnych podnikov je dostatok, konkrétne k 22. októbru 2025 je na Slovensku registrovaných 611 sociálnych podnikov s platným priznaním štatútu, avšak dôležitým faktorom v danej problematike je lokácia sociálnych podnikov.

Zo správy o výsledku kontroly sociálnych podnikov 2023, ktorú vyhotovil NKÚ vyplýva, že regionálne umiestnenie sociálnych podnikov nie je najideálnejšie. Približne pätina všetkých sociálnych podnikov funguje v Žilinskom kraji v regiónoch s nízkou mierou nezamestnanosti, zatiaľ čo zastúpenie v okresoch s vysokou mierou nezamestnanosti je nízke. Ďalším problémovým aspektom je podpora sociálnych podnikov od štátu, kde hlavne kvôli administratívnej záťaži podniky nevyužívajú väčšinu foriem pomoci. Medzi funkčné formy pomoci od štátu patrí vyrovnávací príspevok

a medzi čiastočne funkčné formy pomoci patria nenávratný finančný príspevok a znížená sadzba DPH.

„Sociálne podnikanie na Slovensku zaznamenalo od roku 2018 niekoľko pozitívnych zmien. Kontrolou však bolo identifikovaných viacero nedostatkov, ktorých odstránenie by v budúcnosti mohlo prispieť k ešte výraznejšiemu rozvoju tejto celospoločensky významnej oblasti.“ (NKÚ, 2023, s. 13)

Z uvedených charakteristík vyplýva, že jednotlivé právne formy podnikania sa odlišujú nielen svojou vnútornou štruktúrou a spôsobom riadenia, ale aj spôsobom, akým vstupujú do obchodných vzťahov s inými subjektmi. Práve tieto rozdiely sa následne premietajú do vzniku a realizácie zmluvných vzťahov medzi podnikateľskými subjektmi, ktoré tvoria základ ich vzájomnej spolupráce.

1.2. Zmluvné vzťahy medzi subjektmi

Častokrát, aby mohli podnikateľské subjekty vo svojej podnikateľskej činnosti napredovať, nepostačí na to len ich číra sebestačnosť, resp. nemusia byť na všetku činnosť sami. Je vhodné až odporúčané, aby podnikateľské subjekty medzi sebou nadväzovali spoluprácu, alebo vytvárali niečo podobné reťazovému procesu spoločnými silami. Takáto spolupráca by nemala pozostávať len z takzvaného dobrého slova, mala by pozostávať zo zmluvného vzťahu medzi podnikateľskými subjektmi, konkrétne zo zmluvného obchodného vzťahu.

Petriganová (2023) uvádza, že obchodné vzťahy sú záväzkové vzťahy medzi podnikateľskými subjektmi, ak pri ich vzniku je zrejmé s prihliadnutím na všetky okolnosti, že sa týkajú ich podnikateľskej činnosti. Podľa tretej časti Obchodného zákonníka sa správajú totožne záväzkové vzťahy medzi subjektom verejného práva, ak sa týkajú zabezpečovania verejných potrieb alebo vlastnej prevádzky podnikateľských subjektov pri ich podnikateľskej činnosti.

Na základne dopredu dohodnutých zmluvných, teda obchodných vzťahov odobrených podpismi zúčastnených strán vznikajú medzi podnikateľskými subjektmi rozličné transakcie. Podľa Petriganovej (2023) môžeme pod transakciou rozumieť vo všeobecnosti akýkoľvek vzťah medzi dvoma alebo aj viacerými podnikateľskými subjektmi, ktorý spôsobuje vznik alebo zmeny majetku, záväzkov, vlastného imania, nákladov alebo výnosov týchto subjektov. Transakcie môžeme nazvať aj vzájomnými, pokiaľ sa uskutočňujú medzi navzájom prepojenými osobami, resp. závislými osobami.

Finančná správa Slovenskej republiky (2026) definuje závislú osobu ako:

- blízka osoba,
- ekonomicky, personálne alebo inak prepojená osoba alebo subjekt,
- osoba alebo subjekt, ktorý je na účely konsolidácie súčasťou konsolidovaného celku.

Zákon o dani z príjmov v § 2 písmene o) definuje ekonomické prepojenie alebo personálne prepojenie ako účasť osoby alebo subjektu na majetku, kontrole alebo vedení inej osoby alebo subjektu alebo vzájomný vzťah medzi osobami alebo subjektmi, ktoré sú pod kontrolou alebo vedením tej istej osoby, jej blízkej osoby alebo subjektu alebo v ktorých má táto osoba, jej blízka osoba alebo subjekt priamy majetkový podiel alebo nepriamy majetkový podiel.

Blízku osobu definuje § 116 Občianskeho zákonníka ako príbuzného v priamom rade, súrodenca a manžela. Spravidla je blízka osoba fyzickou osobou podľa pohľadu Občianskeho zákonníka a takisto aj na účely transferového oceňovania.

Vznik a realizácia zmluvných vzťahov medzi podnikateľskými subjektmi nepredstavuje len právny rámec ich spolupráce, ale zároveň vytvára priestor pre ovplyvňovanie ich ekonomických výsledkov. Spôsob nastavenia týchto vzťahov má priamy dopad na výšku nákladov, výnosov a v konečnom dôsledku aj na daňovú povinnosť, čím sa dostávame k problematike daňovej optimalizácie a finančnej efektivite.

1.3. Daňová optimalizácia a finančná efektivita

Kolembus (2023) uvádza, že pre podnikateľské subjekty pohybujúce sa v podnikateľskom prostredí je daňové a odvodové zaťaženie významným faktorom pri motivácii podnikať.

„Daňová optimalizácia predstavuje legálnu postupnosť krokov k vykázaniu takej daňovej povinnosti, ktorú je daňový subjekt nevyhnutne povinný odviesť štátu. Ide o minimalizáciu daňovej povinnosti v rámci zákonom dovolených krokov.“ (Kolembus, 2023, s. 2)

Podľa Kušnírovej a Ščerbu (2024) zákon o dani z príjmov ponúka spoločnosti viaceré možnosti optimalizácie daňového zaťaženia, ako napríklad:

- prerušenie odpisovanie,
- komponentné odpisovanie,

- technické zhodnotenie majetku,
- umorovanie daňovej straty,
- kombinácia prerušenia odpisovania a odpočtu daňovej straty,
- voľba spôsobu odpisovania majetku,
- alternatívne uplatňovanie úrokov z úverov na obstaranie majetku,
- tvorba daňovo uznaných opravných položiek a rezerv,
- uskutočnenie odpisu pohľadávok,
- prechod z kalendárneho zdaňovacieho obdobia na hospodársky,
- voľba spôsobu rovnomerného alebo zrýchleného odpisovania.

Dostupnými možnosťami môže daňový subjekt optimalizovať, resp. minimalizovať svoju daňovú povinnosť legálne. Pokiaľ zvolí správne načasovanie rôznych úkonov a rozhodnutí, môže tak efekt optimalizácie ešte znásobiť vo svoj prospech.

Dôležitým poznatkom podľa Mintála a Kolembusa (2018) je, že cieľom daňovej optimalizácie nie je vykázať nulovú daňovú povinnosť, ale vykázať optimálnu daňovú povinnosť, resp. daňovú povinnosť primeranú výške obratu, ziskovosti odvetvia podnikania a celkovému podnikateľskému prostrediu, v ktorom sa podnikateľský subjekt nachádza.

Problematika daňovej optimalizácie daňovej povinnosti podnikateľského subjektu je úzko spätá s predikciami v podnikateľskom prostredí čo sa týka fungovania a vykazovania samotného podnikateľského subjektu, okolia v podnikateľskom prostredí a takisto aj predikcia možných legislatívnych zmien a podobne. V súvislosti s daňovou optimalizáciou sa teda spája slovné spojenie daňové plánovanie.

Kolembus (2020) uvádza, že téma optimalizácie daňovej povinnosti je v odbornej ekonomickej literatúre spájaná s daňovým plánovaním. Daňové plánovanie sa považuje za širšiu oblasť ako daňová optimalizácia a predstavuje jednu zo zložiek plánovania podnikateľských subjektov, zaoberá sa nielen optimalizáciou daní, ale aj výberom daňového prostredia, spôsobmi platenia preddavkov, spôsobom komunikácie so správcom dane a podobne.

Spolu s pojmami daňovej optimalizácie a daňovým plánovaním môžeme uvažovať aj o finančnej efektivite podnikateľských subjektov. Finančnú efektivitu podnikateľského subjektu môžeme ďalej nazvať aj ako finančná stability alebo finančné zdravie podnikateľského subjektu.

Csikosová s kol. (2019) prezentujú pojem finančného zdravia ako schopnosť podnikateľského subjektu udržiavať rovnováhu voči meniacim sa podmienkam prostredia a zároveň vo vzťahu ku všetkým zúčastneným na podnikateľskej činnosti. Finančne zdravý podnikateľský subjekt identifikujú ako subjekt, ktorý zachováva svoju existenciu a je schopný dostatočne zhodnotiť investovaný kapitál. Z tohto pohľadu si finančné zdravie vyžaduje dosahovanie dostatočného zisku a dlhodobú likviditu.

Danišovská a Stachová (2019) v recenzovanom vedeckom časopise prezentujú dôležitosť výberu viacerých finančných meraní pri posudzovaní dlhodobej udržateľnosti podnikateľského subjektu. Medzi hlavné oblasti finančného zdravia zaraďujú likviditu, platobnú schopnosť, ziskovosť a efektívnosť prevádzky.

Vybrané finančné merania, resp. ukazovatele kvantifikujeme na základe dát z účtovnej závierky podnikateľského subjektu. Na základe dát zistených z verejných či neverejných zdrojov, ktoré poskytuje podnikateľský subjekt sa vykonáva finančná analýza, pomocou ktorej sa kvantifikujú a hodnotia vybrané ukazovatele.

„Cieľom finančnej analýzy je poznať finančné zdravie podniku – účtovnej jednotky, t. j. poznať, čo je pre podnik dobré a čo zlé, identifikovať jeho slabé stránky, ktoré by mu mohli v budúcnosti spôsobiť problémy a na druhej strane stanoviť jeho silné stránky, o ktoré by mohol podnik v budúcnosti opierať svoju činnosť. Cieľ finančnej analýzy nekončí poznaním finančného zdravia, ale odhaľuje aj smery jeho ďalšieho vývoja.“ (Šlosárová, Blahušiaková, 2020, s. 280)

Skúmanie finančného zdravia podnikateľského subjektu si vyžaduje výber správneho typu finančnej analýzy so zameraním na výber správnych ukazovateľov, ktoré sa skupujú do všeobecne akceptovaných základných skupín.

Fetisovová a kol. (2020) uvádzajú, že pre potreby podnikových financií je potrebné sa predovšetkým sústrediť na analýzu ex post, resp. historického vývoja, na kvantifikovanie činiteľov, ktoré ovplyvnili súčasný stav. Zameriavame sa predovšetkým na tieto štyri skupiny ukazovateľov:

- ukazovatele likvidity,
- ukazovatele aktivity,
- ukazovatele zadlženosti,
- ukazovatele rentability.

Podľa Šlosárovej a Blahušiakovej (2020) patria ukazovatele likvidity spolu s ukazovateľmi rentability k hlavným ukazovateľom charakterizujúcim finančné zdravie

podniku. Úspešné fungovanie podnikateľského subjektu možno vymedziť podľa podmienok ako napríklad jeho trvalá platobná schopnosť, resp. schopnosť podnikateľského subjektu hradiť splatné záväzky. Ukazovatele likvidity ďalej charakterizujú solventnosť podnikateľského subjektu, resp. schopnosť podnikateľského subjektu hradiť svoje záväzky v termíne ich splatnosti. Samotnou likvidnosťou sa rozumie schopnosť majetku premeniť sa na peniaze.

„Ukazovatele zadlženosti vyjadrujú a kvantifikujú, do akej miery sa pri financovaní potrieb podniku využíva cudzí kapitál (záväzky), konkrétne dlhodobé a krátkodobé záväzky, bankové úvery a výpomoci.“ (Fetisovová a kol., 2020, s. 182)

Zároveň treba podotknúť, že podľa Šlosárovej a Blahušiakovej (2020) zadlženosť podnikateľského subjektu nemusí byť vždy chápaná negatívne, aj keď príliš vysoká zadlženosť môže viesť ku komplikáciám pri získavaní cudzích zdrojov financovania a tým k ohrozeniu finančnej stability podnikateľského subjektu.

Ďalšiu kategóriu predstavujú ukazovatele aktivity. Podľa Šlosárovej (2014) ukazovatele aktivity merajú schopnosť podnikateľského subjektu efektívne využívať svoj majetok, a teda hodnotia viazanosť zdrojov majetku v určitých formách majetku, vyjadrujú teda, ako efektívne podnikateľský subjekt využíva prostriedky vložené do podnikania.

Poslednou kategóriou sú ukazovatele rentability, resp. ziskovosti. Fetisovová a kol. (2020) uvádzajú, že ukazovatele rentability charakterizujú schopnosť podnikateľského subjektu tvoriť zisk. Túto kategóriu ukazovateľov môžeme nazvať aj súhrnná, pretože sa do nej premietajú všetky výsledky ukazovateľov likvidity, aktivity a zadlženosti.

Z uvedených poznatkov vyplýva, že problematika daňovej optimalizácie a finančnej efektivity je v podnikateľskom prostredí úzko prepojená. Správne nastavenie daňových procesov a využívanie možností daňovej optimalizácie v rámci zákona môže významne ovplyvňovať hospodársky výsledok podnikateľského subjektu, jeho finančnú stabilitu a schopnosť dlhodobo fungovať v podnikateľskom prostredí. Môžeme teda konštatovať, že daňová optimalizácia sa stáva súčasťou širšieho systému finančného riadenia, ktorého cieľom je zabezpečiť efektívne využívanie zdrojov a minimalizovať zbytočné náklady.

Téma záverečnej práce zahŕňa fungovanie navzájom prepojených podnikateľských subjektov – závislé osoby, ktoré medzi sebou vytvárajú obchodné

vzťahy a realizujú transakcie. Z tohto dôvodu je potrebné venovať pozornosť správnemu nastaveniu daňových a finančných procesov, aby boli dodržané legislatívne pravidlá.

Hoci daňová optimalizácia predstavuje legálny nástroj riadenia daňového zaťaženia, v praxi sa často stretávame s nejasnou hranicou medzi legálnymi a nelegálnymi postupmi. Z tohto dôvodu je potrebné bližšie rozlíšiť jednotlivé formy znižovania daňovej povinnosti a identifikovať ich súlad s platnou legislatívou.

1.4. Legálne vs. nelegálne formy daňovej optimalizácie

V podmienkach Slovenskej republiky sa stretávame s problémom, kde stanoviť presnejšiu, resp. konkrétnejšiu hranicu medzi daňovou optimalizáciou a daňovým deliktom vo všeobecnosti v zásade nie je možné.

V teoretickom ponímaní existujú pojmy ako daňová optimalizácia, vyhýbanie sa daňovej povinnosti, daňový podvod a daňový únik.

Kovermann a Velte (2020) uvádzajú, že definícia vyhýbaniu sa daňovej povinnosti nie je vždy jednoznačná, ale môžeme ju definovať ako akúkoľvek činnosť, ktorá znižuje daňovú povinnosť podnikateľského subjektu v porovnaní s príjmom pred zdanením. Pojem vyhýbanie sa daňovej povinnosti zahŕňa ako legálne tak aj nelegálne formy, resp. vyhýbanie daňovej povinnosti nemá mať ani negatívny ani pozitívny podtón.

Aivaz a kol. (2022) teoreticky vymedzujú daňový podvod ako kombináciu nezákonných činov a činov, ktorými sa podnikateľské subjekty vyhýbajú daňovej povinnosti. Vykazované údaje sú skreslené, nepredstavujú pravdivý obraz o finančnej situácii podnikateľského subjektu. Odhalenie takýchto podvodov je sankciované s vážnymi následkami, tzn. že daňový podvod je klasifikovaný ako trestný čin.

Stoica (2017) identifikuje daňové podvody dvoma prvkami:

- pochybné operácie identifikujúce základ dane a určujúce výšku daňovej povinnosti v rámci dotknutých národných jurisdikcií,
- zlá viera daňovníka, ktorý porušil zákon s cieľom znížiť si daňovú povinnosť.

Európska komisia (2012) po obsahovej stránke vymedzila pojem daňový podvod ako formu úmyselného vyhýbania sa daňovej povinnosti, ktoré je postihnuteľné podľa trestného práva. Tento pojem zahŕňa situácie, kedy sa predkladajú nepravdivé vyhlásenia alebo falošné dokumenty.

Okrem termínu daňový podvod Európska komisia obsahovo charakterizovala aj pojem daňový únik. Ten tvoria vo všeobecnosti nezákonné opatrenia, pri ktorých sa

daňová povinnosť utajuje alebo ignoruje, tzn. podnikateľský subjekt platí menšiu daňovú povinnosť, než mu vyplýva platiť zo zákona tým, že utajuje príjmy alebo informácie pred daňovými orgánmi.

V nadväznosti k téme záverečnej práce môžeme registrovať nejasnú hranicu medzi legálnou daňovou optimalizáciou a nelegálnymi formami znižovania daňovej povinnosti. Tento problém môže predstavovať hrozby hlavne v prípadoch podnikateľských subjektov, ktoré sú navzájom prepojené, teda sú závislé osoby. Medzi takýmito podnikateľskými subjektmi existuje riziko, že by medzi sebou mohli realizovať transakcie za ceny, ktoré nezodpovedajú trhovým podmienkam, či už sa jedná o podhodnocovanie alebo nafukovanie hodnôt čohokoľvek, čo je predmetom transakcie.

Osobitnú pozornosť si v tejto súvislosti vyžadujú transakcie medzi závislými osobami, pri ktorých existuje zvýšené riziko účelového ovplyvňovania cien s cieľom zníženia daňovej povinnosti. Práve z tohto dôvodu vzniká potreba regulácie týchto vzťahov prostredníctvom nástrojov transferového oceňovania.

1.5. Transferové oceňovanie

Transferové oceňovanie predstavuje kľúčový nástroj zabezpečujúci, aby obchodné vzťahy medzi závislými osobami boli realizované za podmienok porovnateľných s nezávislým trhom.

Dôležitosť problematiky transferového oceňovania sme v záverečnej práci spomenuli vyššie, ide hlavne o kontrolu a reguláciu transakcií, resp. obchodov medzi závislými osobami, častokrát v medzinárodnom ponímaní, avšak táto problematika má význam aj v tuzemsku.

Pastierik (2024) uvádza, že obchody medzi nezávislými osobami nie sú predmetom daňovej regulácie, lebo nezávislý dodávateľ má objektívny ekonomický záujem maximalizovať svoju predajnú cenu a nezávislý odberateľ má objektívny ekonomický záujem minimalizovať svoju nákupnú cenu, avšak pri závislých osobách tento prirodzený trhový regulátor neplatí, preto zákon požaduje transakcie medzi závislými osobami testovať, či vyhovujú princípu nezávislého vzťahu, resp. či závislé osoby obchodujú za trhové ceny, pretože závislé osoby v snahe minimalizovať svoje daňové náklady majú tendenciu ovplyvňovaním cien presúvať zisk do firmy alebo štátu s daňovo výhodnejším prostredím.

Zákon o dani z príjmov § 18 v odseku 1 ďalej definuje problematiku transferového oceňovania na základe princípu nezávislého vzťahu a teda tento princíp je založený na porovnávaní podmienok dohodnutých v kontrolovaných transakciách medzi závislými osobami s podmienkami, ktoré by medzi sebou dohodli nezávislé osoby v porovnateľných transakciách za porovnateľných okolností v príslušných obdobiach. Pri podmienkach sa zohľadňujú činnosti vykonávané porovnateľnými osobami a podmienky sú vzájomne porovnateľné, ak medzi nimi nie je zásadný rozdiel alebo ak možno vplyv týchto rozdielov odstrániť.

Podľa Kočiša (2015) môžeme transferové oceňovanie považovať za samostatnú ekonomickú disciplínu a môžeme sa s ním ako s koncepčnou kategóriou stretnúť na rôznych úrovniach výskumu daňového práva. Transferové oceňovanie sa zaoberá spôsobom, akým sa určujú podmienky transakcií medzi prepojenými osobami, a to posúdením konzistentnosti podmienok v transakciách medzi prepojenými osobami v porovnateľných transakciách medzi nezávislými osobami.

Na určovanie transferových cien na daňové účely slúži medzinárodná norma OECD (2022), ktorá definuje Arm's length princíp. Tento princíp nezávislého vzťahu stanovuje, že podmienky obchodných alebo finančných transakcií medzi závislými osobami by mali zodpovedať podmienkam, ktoré by boli dohodnuté medzi nezávislými podnikateľskými subjektmi za porovnateľných okolností. Ak sa tieto podmienky líšia a vedú k presunu zisku medzi subjektmi, správca dane je oprávnený upraviť základ dane tak, aby zodpovedal podmienkam nezávislého trhu.

Zo spomenutého vyplýva, že podnikateľské subjekty, medzi ktorými existujú obchodné vzťahy a sú zároveň závislými osobami, musia podliehať kontrole vzájomných transakcií, ktoré musia byť za istých podmienok porovnateľné s transakciami medzi nezávislými osobami. Závislé osoby vyhotovujú potrebnú dokumentáciu, na základe ktorej daňový orgán rozhoduje, či závislé osoby spĺňajú princíp nezávislého vzťahu, resp. Arm's length princíp. Z uvedeného taktiež vyplýva, že podnikateľské subjekty sú schopné na základe komparatívnej analýzy efektívne riešiť rozdiely medzi kontrolovanými a nekontrolovanými transakciami.

Challoumis (2019) definuje dva kritické body Arm's length princípu. Prvým problémom sú údaje, ktoré sú zdrojom primeranosti poskytovaných informácií podnikateľských subjektov, ktoré sa zúčastňujú na kontrolovaných transakciách. Tieto podnikateľské subjekty nemajú dostatok vhodných informácií o nekontrolovaných

transakciách, preto podnikateľské subjekty nie sú schopné upraviť svoje údaje v súlade s ustanovenými predpismi. Druhým problémom je spoľahlivosť a dôveryhodnosť údajov, na ktoré sa nie vždy dá spoliehať. Z nedostatkov Arm's length princípu sa vyvinul fixed lenght princíp, ktorého základ je dodatočná daňová povinnosť pre podnikateľské subjekty, ktoré daňové úrady identifikovali ako podnikateľské subjekty, ktoré sa zúčastňujú na kontrolovaných transakciách.

Podľa Pastierika (2023) v podmienkach Slovenskej republiky existuje podľa zákona o dani z príjmov § 17 ods. 5 a 6 takzvaná zrkadlová úprava základu dane, kde správca dane identifikuje a zdaní transferový rozdiel a následne, aby bola navodená daňová spravodlivosť, správca dane povolí zrkadlovú, resp. opačnú úpravu základu dane aj druhej strane danej transakcie, tzn. že pri tuzemskom kontrolovanom obchode, ak jedna slovenská osoba vykoná úpravu základu dane – zvýšenie, jej závislý obchodný partner ju môže vykonať opačne – znížením základu dane. Túto transakciu treba oznámiť daňovému úradu na predpísanom tlačive, ktoré je verejne prístupné.

Vyššie spomínaná zrkadlová úprava základu dane sa podľa zákona o dani z príjmov § 17 ods. 5 a) týka transakcií, ktoré presiahnu hranicu významnosti a stávajú sa významnými kontrolovanými transakciami medzi závislými osobami. Za významnú kontrolovanú transakciu alebo skupinu kontrolovaných transakcií sa na účely určenia základu dane závislej osoby považuje právny vzťah alebo iný obdobný vzťah, na ktorého základe v príslušnom zdaňovacom období jedna alebo viac závislých osôb dosiahne zdaniteľný príjem, resp. výnos alebo daňový výdavok, resp. náklad v hodnote prevyšujúcej 10 000 eur, pričom za významnú kontrolovanú transakciu sa považuje aj úver alebo pôžička s istinou nad 50 000 eur.

Pokiaľ podnikateľský subjekt nedosahuje zákonom definovanú hladinu významnosti, nemusí viesť transferovú dokumentáciu, avšak mal by byť v režime ostražitosti, ktorý vyplýva zo znenia § 17 ods. 5 zákonu o dani z príjmov.

„Ako však uvádza zákon o dani z príjmov, významnosť sa má posudzovať nielen za konkrétnu individuálne určenú transakciu, ale tiež za skupinu kontrolovaných transakcií. Je preto nevyhnutné, aby takéto daňové subjekty sledovali okolnosti svojich kontrolovaných transakcií tak, aby vedeli včas identifikovať splnenie definície významnosti vo svojich kontrolovaných transakciách." (Kočiš, 2025, s. 17)

Z uvedených poznatkov môže vyplývať skutočnosť nutnosti vedenia dokumentácie ohľadom transferového oceňovania, avšak podľa Kočiša (2025) zákon

o dani z príjmov ustanovuje povinnosť viesť dokumentáciu o transferovom oceňovaní, prakticky je táto povinnosť kontrolovaná až v čase predloženia dokumentácie v stanovenom časovom intervale po predchádzajúcej výzve správcu dane. Pokiaľ ale podnikateľské subjekty chcú predchádzať budúcim komplikáciám pri preukazovaní dodržiavania princípu nezávislého vzťahu, resp. Arm's length princípu, je odporúčané priebežné vedenie dokumentácie o transferovom oceňovaní.

V podmienkach Slovenskej republiky poznáme tri obsahovo rozličné spôsoby vedenia transferovej dokumentácie. Ide o úplnú, základnú a skrátenú transferovú dokumentáciu.

Obsah transferovej dokumentácie ustanovuje Usmernenie Ministerstva financií Slovenskej republiky č. MF/012879/2025-724 o určení obsahu dokumentácie podľa § 17 ods. 7 a § 18 ods. 1 zákona č. 595/2003 Z. z. o dani z príjmov v znení neskorších predpisov. Test na úplnú dokumentáciu obsahovo zahŕňa sedem otázok, resp. sedem typov významných kontrolovaných transakcií a pokiaľ podnikateľský subjekt kladne odpovie aspoň na jednu z nich, vzniká mu povinnosť viesť úplnú transferovú dokumentáciu. V skratke tieto otázky zahŕňajú nielen tuzemské kontrolované transakcie s vybraným špecifikom, ale aj cezhraničné kontrolované transakcie s vybraným špecifikom. Ďalším typom transferovej dokumentácie je základná, ktorej test sa skladá zo štyroch otázok, ktoré takisto zahŕňajú tuzemské aj cezhraničné kontrolované transakcie s vybraným špecifikom. Tento typ transferovej dokumentácie nie je až taký obsahovo náročný ako úplná transferová dokumentácia. Posledným typom je skrátená transferová dokumentácia. Tento typ sa vyznačuje najnovšou zmenou, kedy testovacie otázky na tento typ dokumentácie boli zrušené, pretože ak daňovník nemá povinnosť úplnej ani základnej dokumentácie, zostavuje skrátenú dokumentáciu, resp. tlačivo v prílohe usmernenia, ako doposiaľ. Podľa usmernenia sa dá skrátená dokumentácia vyplniť aj v Tabuľke I v daňovom priznaní právnických osôb za rok 2025.

Na základe uvedených teoretických východísk môžeme skonštatovať, že problematika daňovej optimalizácie a finančnej efektivity v podnikateľských vzťahoch je komplexná a podmienená viacerými faktormi, najmä právnou formou podnikateľských subjektov, charakterom ich vzájomných zmluvných a obchodných vzťahov a dodržiavaním aktuálnej platnej legislatívy v podmienkach Slovenskej republiky. Teoretické poznatky poukazujú na význam správneho nastavenia vzťahov medzi závislými osobami, ktoré môže zásadne ovplyvniť hospodárske výsledky a daňové

zaťaženie podnikateľských subjektov. V nadväznosti na tieto východiská sa v druhej kapitole zameriavame na analytické spracovanie vybraných podnikateľských subjektov, pričom prostredníctvom konkrétnych dát z verejných aj neverejných zdrojov a vypracovaných komparatívnych a špecifických finančno-ekonomických analýz overujeme uplatňovanie teoretických poznatkov v praxi a hodnotíme ich dopad na daňovú optimalizáciu a finančnú efektivitu.

2. ANALÝZA OBCHODNÝCH A ZMLUVNÝCH VZŤAHOV MEDZI VYBRANÝMI SUBJEKTMI

V druhej kapitole našej diplomovej práce prostredníctvom komparatívnej analýzy vyhodnotíme rôzne ekonomické oblasti pôsobenia troch vybraných podnikateľských subjektov, ktoré sú navzájom závislými osobami. Prioritnými sledovanými oblasťami sú pohyby medzi tromi vybranými podnikateľskými subjektmi, typy zmlúv, ktoré medzi sebou uzatvárajú, zhodnotenie ich finančného zdravia prostredníctvom vybraných ukazovateľov finančno-ekonomickej analýzy podnikov tak, aby boli vzájomne porovnateľné, v neposlednom rade bude dôležitou súčasťou aj daňová optimalizácia vo vybraných podnikateľských subjektoch a aj nutnosť vykazovať transferovú dokumentáciu.

Pre potreby analytickej časti záverečnej práce je potrebné si bližšie špecifikovať tri vybrané podnikateľské subjekty, ktoré sú predmetom komparatívnych analýz. Vstupné dáta vybraných podnikateľských subjektov pochádzajú z externých aj z interných zdrojov ako napríklad Register účtovných závierok, Obchodný register, daňové priznania, hlavné knihy z účtovníctva, transferová dokumentácia a iné.

Prvým a zároveň najväčším podnikateľským subjektom je Poľnohospodárske družstvo, ktoré pôsobí od roku 1976 a pochopiteľne do dnešnej podoby prešlo mnohými zmenami. Podľa klasifikácie ekonomických činností SK NACE podniká Poľnohospodárske družstvo v 01.50 – zmiešané hospodárstvo a 01.41 chov dojníc. Poľnohospodárske družstvo je teda výrobným podnikom, ktorý spracúva vlastné mlieko na rôzne mliečne výrobky, zároveň pestuje rôzne plodiny, z ktorých niektoré sám spotrebúva.

Ďalším podnikateľským subjektom je podnik Ďumbier - Brezno s. r. o., ktorý pôsobí na trhu od roku 2006. Podľa klasifikácie ekonomických činností SK NACE podniká podnik v 01.50 – zmiešané hospodárstvo a 02.40 – služby poskytované v lesníctve. Tento podnikateľský subjekt sa teda venuje prioritne roľníctvu.

Posledným podnikateľským subjektom je Roľnícke družstvo, ktoré pôsobí v odvetví od roku 1999, zároveň pôsobí ako sociálny podnik od roku 2021. Podľa klasifikácie ekonomických činností SK NACE podniká družstvo v 01.50 – zmiešané hospodárstvo. Tento sociálny podnik sa venuje prevažne roľníctvu, ale zároveň určitú

časť roka chová dojnice a ako sociálny podnik je zapojený do rôznych podporujúcich programov, s čím je spojený predaj tovaru.

Zo spomenutého môžeme pozorovať, že vybrané podnikateľské subjekty majú spoločnú oblasť podnikania, každý podnikateľský subjekt je však niečím špecifický a sú taktiež v rôznych veľkostných kategóriách už čo sa týka obratu, zamestnancov, veľkosti výroby a podobne.

2.1. Typy zmlúv a režimy DPH

Na chod podnikateľskej činnosti je väčšinou potrebná spolupráca viacerých subjektov, či už formou dodania materiálov, tovarov a služieb. V prípade troch vybraných podnikateľských subjektov sa obchodný vzťah uskutočňuje opakovane s určitou frekvenciou, či už mesačnou, štvrťročnou alebo ročnou. Takéto dodávky materiálov, tovarov a služieb sa uskutočňujú na základe uzavretých zmlúv medzi odberateľom a dodávateľom.

Podľa typu podnikateľských činností troch vybraných podnikateľských subjektov môžeme usúdiť, že sa nachádzajú v rovnakých alebo podobných odvetviach. Medzi vybranými podnikateľskými subjektmi ide prioritne o poskytovanie služieb s poľnohospodárskym charakterom, keďže každý z nich sa venuje rastlinnej výrobe, čo znamená, že vlastnia ornú pôdu, ťažkú mechanizáciu a k tomu neoddeliteľne patrí aj práca typická pre toto odvetvie. Okrem iného ide aj o predaj materiálu a tovarov, prenájom vozidiel, strojov a nebytových priestorov. Pre lepšiu predstavu si výnosy z fakturácie jednotlivých podnikateľských subjektov vizualizujeme.

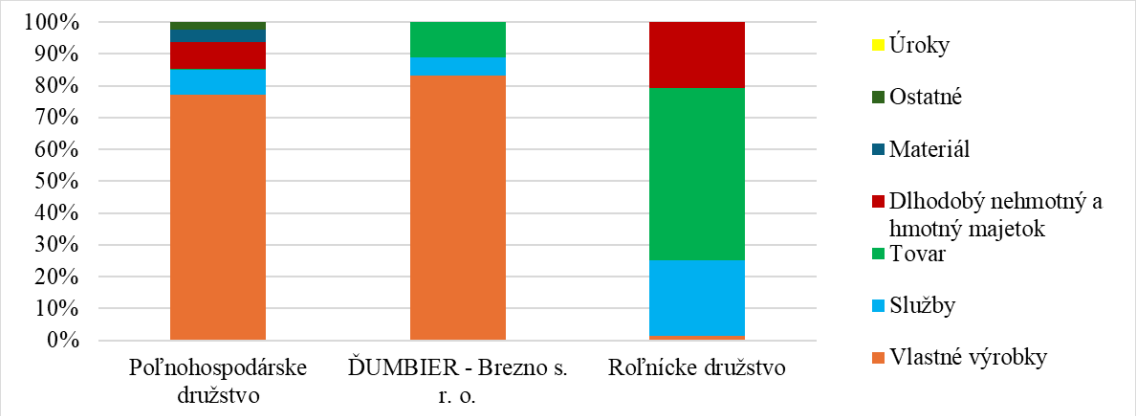

Graf 2 Členenie výnosov z odoslaných faktúr vybraných subjektov za rok 2025

Prameň: Vlastné spracovanie podľa výstupov z hlavných kníh podniku.

Pre účely analýzy je potrebné skúmať podnikateľské subjekty individuálne. Najprv preskúmame situáciu z pohľadu najväčšieho subjektu, teda Poľnohospodárskeho družstva, ktorého obrat za sledované obdobie bol 3 430 005,36 eur. Ide o celkový obrat podnikateľského subjektu, teda celá účtovná trieda 6. Graf 2 potvrdzuje skutočnosť, že Poľnohospodárske družstvo je výrobným podnikom a to najmä skutočnosťou, že tržby za vlastné výrobky sa za sledované obdobie podieľali na celkovom obrate 77,30 %. V tejto skupine výnosov sa vlastnými výrobkami myslí vyprodukované mlieko, mliečne výrobky, rastlinná výroba, maštaľný hnoj a v neposlednom rade tržby z predaja hovädzieho dobytku v podobe narodených býčkov a jahniat. Ďalšie členenia výnosov nepôsobia až tak významne, avšak nemôžeme ich opomenúť. Tržby z predaja služieb sú tvorené najmä z prenájmu nebytových priestorov a strojov, prác traktorov a v neposlednom rade aj z nižšie obratovo zastúpených služieb ako predaj elektrickej energie, vedenie účtovníctva a iné. Medzi tržby z predaja dlhodobého nehmotného a dlhodobého hmotného majetku okrem predaja budov a pozemkov patria aj tržby z predaja hovädzieho dobytku v podobe dospelých kráv buď na ďalší chov alebo na jatočné účely. Súčasťou výnosov je aj účet 642 – tržby z predaja materiálu. Poľnohospodárske družstvo nakupuje pohonné hmoty ako materiál nielen pre vlastné účely, keďže je certifikovaným predajcom. Avšak pohonné hmoty sa uskladňujú na jednom nedeliteľnom mieste, takže sú ďalej predávané ako materiál, bližšie špecifikované ako predaj na rastlinnú výrobu, živočíšnu výrobu alebo ťažkú mechanizáciu. Poľnohospodárske družstvo je taktiež súčasťou podporného regionálneho programu, i keď limitovane, z čoho mu plynú ostatné výnosy z hospodárskej činnosti. Na záver z členenia výnosov z odoslaných faktúr malú časť tvoria aj úroky z pôžičiek, ktoré Poľnohospodárske družstvo poskytlo.

Celkový obrat subjektu Ďumbier – Brezno s. r. o. bol za sledované obdobie 885 750,51 eur a Graf 2 obdobne potvrdzuje fakt, že Ďumbier – Brezno s. r. o. je výrobným podnikom. Tento subjekt sa výlučne zameriava na rastlinnú výrobu, z čoho vyplýva, že tržby za vlastné výrobky tvoria len vlastné výrobky z rastlinnej výroby, ktoré sa na celkovom obrate podieľajú 83,10 %. S rastlinnou výrobou sa neoddeliteľne spája potreba ťažkej mechanizácie, traktorov a podobne, ktorých vlastníctvo sa spája aj s ich údržbou. Týmto sa dostávame k tržbám z predaja služieb, ktoré pozostávajú z poskytnutej práce traktorov a ťažkej mechanizácie a ich prenájmu. Taktiež keďže má Ďumbier – Brezno s. r. o. vlastné dielne na údržbu traktorov a ťažkej mechanizácie, poskytuje aj

služby spojené s údržbou. Ďumbier – Brezno s. r. o. nakupuje repkové šroty, ktoré ďalej predáva. Tieto tržby za tovar sa na celkovom obrate podieľali 11,16 %.

Posledným článkom na Grafe 2 je sociálny podnik Roľnícke družstvo, ktorého celkový obrat za rok 2025 bol 242 950,01 eur a podľa členenia výnosov za sledované obdobie môžeme usúdiť, že nejde primárne o výrobný podnik. Tržby za vlastné výrobky, tvorili len latentný podiel na celkovom obrate a to 1,22 %. Vlastným výrobkom sa v tomto podnikateľskom subjekte rozumie vyprodukované kravské mlieko. Čo sa týka tržieb z predaja služieb, tie sa podieľali na obrate 24,05 %. Medzi tieto služby patrí logistika a distribúcia, prenájom vozidiel, práca traktorov a iné. Sociálny podnik má totižto v majetku vozidlá, ktoré sú prispôsobené na rozvoz a predaj rôznych výrobkov a tovaru. Najväčší podiel na obrate majú tržby za tovar, ktoré sa za sledované obdobie podieľali 53,94 % a delia sa primárne na predaj mliečnych výrobkov, ktoré sociálny podnik nakupuje ako tovar a ďalej predáva či už prostredníctvom účasti v podporných programoch alebo klasickým predajom, napríklad prostredníctvom predajných automatov, ktoré má k dispozícii. K tržbám z predaja dlhodobého nehmotného a dlhodobého hmotného majetku môžeme dodať len toľko, že keď daný majetok pre subjekt neprináša úžitok a nemá potenciál, je lepšie ho predať, z toho vyplýva aj podiel na obrate vo výške 20,79 %.

Skúmaním členenia výnosov na individuálnej báze môžeme konštatovať, že aj keď sú si vybrané podnikateľské subjekty odvetvovo podobné, každý z nich má svoje špecifiká vo vykonávaní svojej podnikateľskej činnosti a ďalšom rozvoji.

Každý z troch vybraných podnikateľských subjektov je platiteľom DPH na mesačnej báze, no taktiež každý z nich má v tejto tematike svoje špecifiká. Zatiaľ čo jednému mesiac čo mesiac s prihliadnutím na výnimky vzniká daňová povinnosť, druhý má skúsenosť s opačným javom s prihliadnutím na výnimky a má väčšiu tendenciu sa svojimi daňovými vstupmi a výstupmi skôr prikláňať k nadmernému odpočtu. Tento rozdiel môže vznikať aj v rozdieloch pri fakturácii, čím myslíme rôzne DPH režimy, ktoré vybrané subjekty používajú a pohybujú sa v nich.

Zatiaľ čo Poľnohospodárske družstvo fakturuje štandardné pohyby so základnou sadzbou. Samozrejme berieme do úvahy, že fakturuje aj s nižšími sadzbami, ktorými sú klasifikované vlastné výrobky, tovar a takisto aj elektrická energia. Poľnohospodárske družstvo málokedy fakturuje s prenosom daňovej povinnosti. Týmto je špecifický druhý vybraný subjekt Ďumbier – Brezno s. r. o., ktorý fakturuje obilniny a iné

poľnohospodárskej produkty na ďalšiu výrobu, ktoré sú špecifikom, kedy v tuzemsku vzniká prenos daňovej povinnosti. Tretí vybraný podnikateľský subjekt sociálny podnik Roľnícke družstvo je registrovaným sociálnym podnikom a spĺňa podmienky stanovené zákonom č. 112/2018 Z. z. o sociálnej ekonomike a sociálnych podnikoch, čo znamená, že sa na tento podnikateľský subjekt vzťahujú určité daňové úľavy, medzi ktoré patrí aj znížená sadzba DPH a to 5%. Táto daňová úľava sa vzťahuje na každú odoslanú faktúru a výstup pri tomto podnikateľskom subjekte.

Z tohto celého pozorovania vyplývajú výhodné obchodné vzťahy medzi vybranými podnikateľskými subjektmi, ktoré sú zmluvne ošetrené a vykonávajú sa na určitej frekvencii. Medzi hlavné obchodné vzťahy smerujúce od Poľnohospodárskeho družstva sú k subjektu Ďumbier s. r. o. napríklad zmluvy o prenájme nebytových priestorov, zmluvy o prenájme strojov, predaj pohonných látok a poskytovanie služieb v spracúvaní účtovnej agendy. Smerom k sociálnemu podniku sú to obchodné vzťahy, ktoré sa týkajú predaja mliečnych výrobkov, ktoré sociálny podnik nakupuje ako tovar. Ďalej ide o predaj dospelého hovädzieho dobytku, takisto predaj pohonných hmôt a pri zmluvných vzťahoch sa vyskytuje obdobne aj prenájom nebytových priestorov, strojov a poskytovanie služieb v spracúvaní účtovnej agendy. Obchodné vzťahy smerujúce od subjektu Ďumbier – Brezno s. r. o. sú spájané len s Poľnohospodárskym družstvom. Tieto vzťahy sa primárne týkajú predaja repkových šrotov, ktoré Ďumbier – Brezno s. r. o. nakupuje ako tovar a ďalej predáva aj Poľnohospodárskemu družstvu, ktorému tieto repkové šroty slúžia ako objemové krmivo pre hovädzí dobytok. Ďumbier – Brezno s. r. o. okrem týchto tovarových objemových krmív produkuje aj vlastné prostredníctvom rastlinnej výroby, tieto objemové krmivá taktiež predáva aj Poľnohospodárskemu družstvu. V neposlednom rade má Ďumbier – Brezno s. r. o. s Poľnohospodárskym družstvom uzavreté zmluvné vzťahy, na základe ktorých mu prenajíma stroje a poskytuje služby týkajúce sa údržby traktorov a ťažkej mechanizácie. Sociálny podnik Roľnícke družstvo síce od subjektu Ďumbier – Brezno s. r. o. nič nenakupuje no v sledovanom období mu príležitostne poskytol služby spojené s prácou traktorov, ale tento vzťah nie je pre analýzu až taký kľúčový. Obchodné vzťahy smerujúce od sociálneho podniku k Poľnohospodárskemu družstvu už kľúčové sú. Sociálny podnik predal celú mliečnu produkciu Poľnohospodárskemu družstvu, išlo síce o menší obnos z pohľadu mliečnej produkcie, ktorá je pre Poľnohospodárske družstvo zvyčajná, táto predaná produkcia zo sociálneho podniku pochádzala od dojníc, ktoré sociálny podnik od

Poľnohospodárskeho družstva nakúpil. Zmluvné vzťahy, ktoré má sociálny podnik uzavreté s Poľnohospodárskym družstvom sa týkajú predovšetkým logistiky a distribúcie mliečnych výrobkov a prenájmu vozidiel a práce traktorov.

Vykonanou komparatívnou analýzou sme bližšie špecifikovali účtovnú triedu 6 pri vybraných subjektoch a tým aj identifikovali hlavnú náplň ich podnikateľskej činnosti. Keďže sú tieto tri vybrané podnikateľské subjekty zároveň aj závislými osobami, je potrebné bližšie preskúmať aj konkrétne pohyby a ich objem medzi vybranými podnikateľskými subjektmi.

2.2. Pohyby medzi podnikateľskými subjektmi

Naša záverečná práca nesleduje okolie podnikateľského prostredia ako celok, ale zameriava sa hlavne na tri vybrané podnikateľské subjekty, v tejto konkrétnej podkapitole sleduje pohyby medzi vybranými podnikateľskými subjektmi a ich objemom, teda závislými osobami, ktoré sú realizované na základe vzájomných obchodných a zmluvných vzťahov. Samozrejme, ak by sme identifikovali výlučne iba pohyby medzi vybranými podnikateľskými subjektmi, komparácia objemov transakcií, ktoré súvisia s výnosmi týchto subjektov by nemala zmysel.

Hlavným ukazovateľom v tejto podkapitole budú tržby vybraných podnikateľských subjektov, ktoré sú rozdelené detailne na syntetické aj analytické účty v hlavných knihách. Dôležité je skúmať výšky tržieb z každého uhla pohľadu, čo znamená, že potrebujeme dátovo analyzovať objem a výšku dosahovaných segmentovaných tržieb ako výstup z každého vybraného subjektu jednotlivo. Ukazovateľ je skladaný z účtovnej triedy 6 – výnosy, ale ide o výnosy, ktoré vyplývajú z odoslaných faktúr. Primárnu základňu tvoria skupiny tržieb za vlastné výkony a tovar a iné výnosy z hospodárskej činnosti.

Najprv budeme generalizovane skúmať celú základňu výnosov, teda účtovnú triedu 6, výlučne zostavenú z odoslaných faktúr vybraných podnikateľských subjektov, to je dôležité podotknúť hlavne z toho dôvodu, že výnosy vznikajú aj prostredníctvom interných pohybov v účtovníctve, napríklad aktiváciou, vnútropodnikovými pohybmi a podobne. Teraz teda prepojíme analýzu z podkapitoly 2.1, ku ktorej zároveň priradíme objemy transakcií medzi vybranými podnikateľskými subjektmi, čo našej komparatívnej analýze dodá hĺbku.

Graf 3 Výnosy Poľnohospodárskeho družstva z odoslaných faktúr za rok 2025
Prameň: Vlastné spracovanie podľa výstupov z hlavných kníh podniku.

Ako môžeme pozorovať v Grafe 3, účtovná trieda 6 navodzuje myšlienku, že výnosy, ktoré plynú so vzťahu medzi závislými osobami nie sú až také významné. Podnikateľský subjekt Ďumbier sa podieľa na celkových výnosoch Poľnohospodárskeho družstva 9,73 % so sumou 333 940,24 eur. Sociálny podnik Roľnícke družstvo sa podieľa na celkových výnosoch Poľnohospodárskeho družstva 6,98 % so sumou 239 342,90 eur. Vo všeobecnosti však Poľnohospodárske družstvo ako najväčší podnikateľský subjekt z uvedenej trojice dodáva svoje výrobky, tovary a služby veľkému množstvu odberateľom, keďže sa venuje poľnohospodárstvu a zároveň je aj výrobným podnikom.

Pre lepšiu vizuálnu predstavu závislosti medzi podnikateľskými subjektmi použijeme vybrané syntetické a analytické účty. Zmluvné vzťahy medzi Poľnohospodárskym družstvom a Ďumbierom – Brezno s. r. o. spočívajú najmä v poskytovaných službách a predaja materiálu.

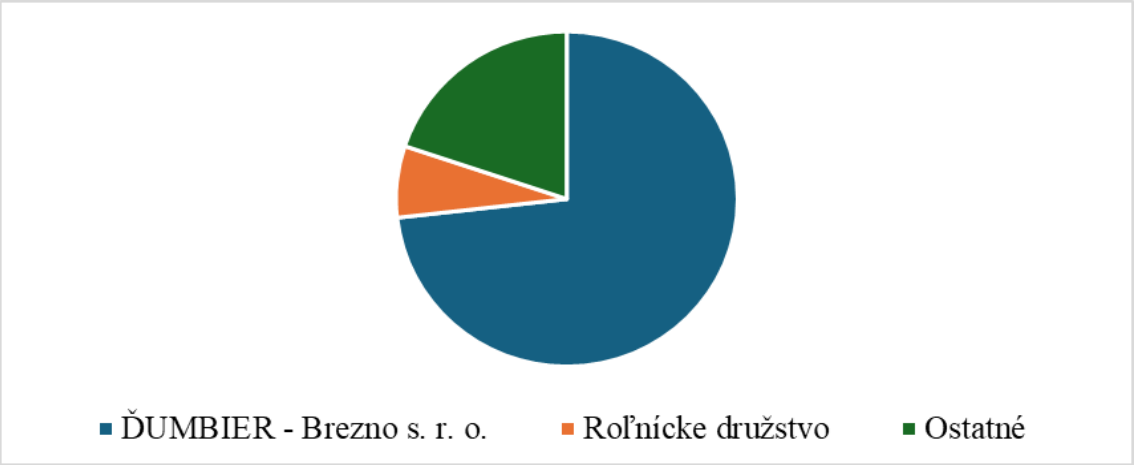

Graf 4 Tržby z predaja služieb Poľnohospodárskeho družstva z odoslaných faktúr za rok 2025

Prameň: Vlastné spracovanie podľa výstupov z hlavných kníh podniku.

Na Grafe 4 môžeme pozorovať, že veľkú časť tržieb z predaja služieb tvorí podnikateľský subjekt Ďumbier – Brezno s. r. o. a to až 73,22 % so sumou 191 363,20 eur. Medzi tieto služby podľa rozdelenia analytických účtov patrí najmä prenájom strojov a prenájom nebytových priestorov. Na tržbách z predaja služieb – prenájom strojov sa podnikateľský subjekt Ďumbier – Brezno s. r. o. podieľa 91,57 % so sumou 40 780,00 eur a na tržbách z predaja služieb – prenájom nebytových priestorov sa podieľa 74,33 % so sumou 138 583,20 eur. Sociálny podnik Roľnícke družstvo sa na tržbách z predaja služieb podieľa 6,90 % so sumou 18 030,00 eur, tento podnikateľský subjekt v žiadnych tržbách nepredstavuje až taký výrazný podiel, nie je to až taký veľký podnikateľský subjekt, jeho podiely sú naprieč celou účtovnou triedou 6 v rozmedzí 6 – 14 %.

Ďalšou výraznou časťou tržieb Poľnohospodárskeho družstva sú tržby z predaja materiálu, kde sa Ďumbier – Brezno s. r. o. podieľa celkovo 73,43 % so sumou 101 065,26 eur. Na tržbách z predaja materiálu sa podieľa aj sociálny podnik Roľnícke družstvo a to celkovo 14,53 % so sumou 20 002,76 eur. Pod tržbami z predaja materiálu sa rozumie predaj pohonných látok, ktoré eviduje Poľnohospodárske družstvo na sklade materiálu.

Pri tomto type analýzy je dôležité pozrieť sa na pohyby medzi podnikateľskými subjektmi z každej strany, preto preskúmame aj výnosy Ďumbier – Brezno s. r. o. za rovnaké sledované obdobie.

Graf 5 Výnosy subjektu Ďumbier - Brezno s. r. o. z odoslaných faktúr za rok 2025

Prameň: Vlastné spracovanie podľa výstupov z hlavných kníh podniku.

Graf 5 znázorňuje účtovnú skupinu 6, ktorá vychádza z fakturácie vybraného podnikateľského subjektu za sledované obdobie a znázorňuje aké množstvo predstavujú pohyby smerom k Poľnohospodárskeho družstva. Poľnohospodárske družstvo sa za sledované obdobie podieľalo na celkových výnosoch nadpolovičnou väčšinou a to 60,32 % so sumou 534 322,28 eur. Ďalším dôležitým faktom je, že Ďumbier – Brezno s. r. o. za sledované obdobie nevykazovalo žiaden obchodný vzťah so sociálnym podnikom Roľnícke družstvo.

Čo sa týka bližšej špecifikácie syntetických a analytických účtov, Ďumbier – Brezno s. r. o. fakturuje Poľnohospodárskemu družstvu primárne za dodávku vlastných výrobkov a tovarov v podobe objemových krmív pre chov a takisto služby spojené primárne s poľnohospodárskymi a roľníckymi prácami s ťažkou mechanizáciou.

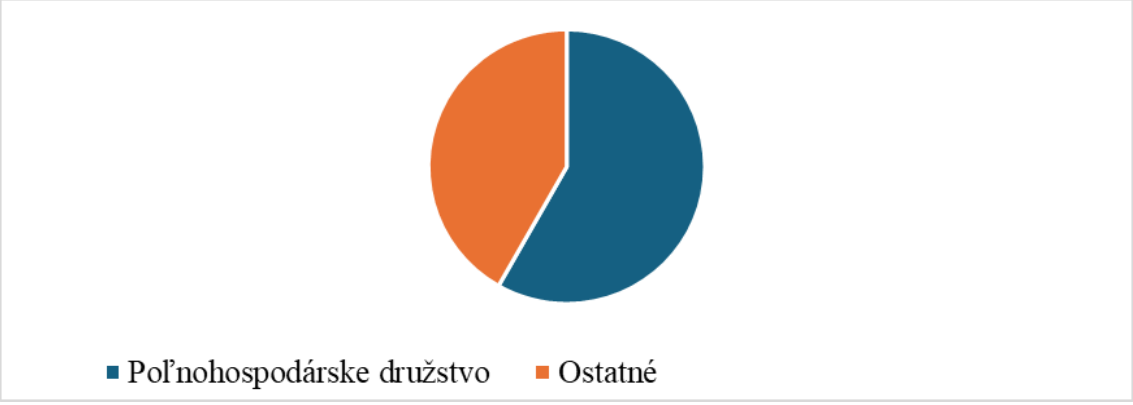

Graf 6 Tržby za vlastné výrobky subjektu Ďumbier - Brezno s. r. o. z odoslaných faktúr za rok 2025

Prameň: Vlastné spracovanie podľa výstupov z hlavných kníh podniku.

Objem a rozdelenie tržieb za vlastné výrobky za sledované obdobie popisuje Graf 6, pričom pri podnikateľskej činnosti tohto podnikateľského subjektu ide primárne o produkty rastlinnej výroby, z ktorých sa následne produkujú objemové krmivá pre hospodárske zvieratá, ktoré chová Poľnohospodárske družstvo, z čoho vyplýva vyšší podiel na týchto tržbách a to 58,23 % so sumou 428 591,79 eur. Obdobne vyzerá prerozdelenie tržieb aj čo sa týka predaja služieb a tržieb za tovar. Čo sa týka tržieb z predaja služieb za sledované obdobie, tu sa Poľnohospodárske družstvo podieľalo 60,76 % so sumou 30 885 eur. Tržby za tovar pozostávajú z predaja repkových šrotov, ktoré sú taktiež krmivom pre hospodárske zvieratá, tu sa na tržbách podieľalo Poľnohospodárske družstvo 75,73 % so sumou 74 845,49 eur.

V neposlednom rade sa pozrieme aj na pohyby smerom od sociálneho podniku Roľnícke družstvo takisto za rok 2025.

Graf 7 Výnosy sociálneho podniku Roľnícke družstvo z odoslaných faktúr za rok 2025
Prameň: Vlastné spracovanie podľa výstupov z hlavných kníh podniku.

Ako môžeme pozorovať na Grafe 7, opakuje sa nám stav, že výnosy, ktoré plynú so vzťahu medzi závislými osobami nie sú až také významné. Avšak je dôležité si zopakovať vyššie uvedené, že sociálny podnik je zapojený do rôznych projektov podporujúcich región a rôzne verejné či súkromné zariadenia zapojené do týchto projektov, čo súvisí s dodávkou tovarov a obchodnými vzťahmi s viacerými zariadeniami. S prihliadnutím na celú účtovnú triedu 6 sa Poľnohospodárske družstvo podieľa na výnosoch spojených s fakturáciou celkovo 26,62 % so sumou 64 674,39 eur. Podnikateľský subjekt Ďumbier – Brezno s. r. o. sa taktiež podieľal na celkových výnosoch aj keď to nie je na Grafe 7 priamo viditeľné a to 0,19 % so sumou 450 eur a to

konkrétne z tržieb z predaja služieb spojených s roľníckymi prácami s ťažkou mechanizáciou.

Graf 8 Tržby za tovar sociálneho podniku Roľnícke družstvo z odoslaných faktúr za rok 2025

Prameň: Vlastné spracovanie podľa výstupov z hlavných kníh podniku.

Graf 8 zachytáva situáciu, ktorú sme popísali vyššie a súvisí s vyšším počtom odberateľov, krotí sú zapojení do rôznych podporných programov. Tu môžeme pozorovať, že Poľnohospodárske družstvo sa na tržbách za tovar podieľalo len 2,83 % so sumou 3 719,12 eur.

Graf 9 Tržby z predaja služieb sociálneho podniku Roľnícke družstvo z odoslaných faktúr za rok 2025

Prameň: Vlastné spracovanie podľa výstupov z hlavných kníh podniku.

Na Grafe 9 môžeme vidieť opozitnú situáciu pri tržbách z predaja služieb, kde sa Poľnohospodárske družstvo podieľa veľmi vysokým podielom a to 99,23 % so sumou 57 980,27 eur, avšak tento podiel si delí len s druhým vybraným podnikateľským

subjektom Ďumbier – Brezno s. r. o., ktorý sa podieľal už vyššie spomenutou sumou 450 eur.

Čo sa týka tržieb z vlastných výrobkov, tu sa Poľnohospodárske družstvo podieľalo celým objemom a to 100 % so sumou 2 975 eur. Medzi vlastné výrobky patrí kravské mlieko, ktoré sociálny podnik produkuje počas krátkeho obdobia roka, kedy má v držbe menší počet chovu.

Výsledná analýza môže pôsobiť bezpredmetne, avšak pohyby medzi vybranými podnikateľskými subjektmi opisujú vzájomné prepojenia činností a spolupráce. Pohyby naprieč sledovaným obdobím vytvárajú akýsi cyklus, ktorým dokážeme popísať fungovanie a ekosystém jednotlivých podnikateľských subjektov.

Na základe vykonanej komparatívnej analýzy môžeme teda konštatovať, že medzi vybranými podnikateľskými subjektmi existuje výrazná miera prepojenosti, ktorá sa prejavuje najmä v opakovaných obchodných vzťahoch a významných objemoch vzájomných transakcií. Aj keď podiel týchto transakcií na celkových výnosoch z fakturácie jednotlivých subjektov nemusí byť vždy dominantný, ich charakter poukazuje na vzájomnú funkčnú závislosť podnikateľských subjektov v rámci výrobno – distribučného reťazca. Jednotlivé vybrané subjekty si navzájom zabezpečujú vstupy pre svoju podnikateľskú činnosť. Zároveň môžeme pozorovať, že každý z podnikateľských subjektov plní v tomto systéme špecifickú úlohu, pričom ich vzájomná spolupráca prispieva k stabilite a kontinuitne fungujúcemu podnikateľskému modelu.

2.3. Porovnanie finančnej efektivity

Z vykonaných komparatívnych analýz môže vyvstávať myšlienka, že vzájomná spolupráca formou obchodných a zmluvných vzťahov medzi vybranými podnikateľskými subjektmi nie je rovnovážna a že niektorý zo subjektov môže strádať, alebo existuje len pre blaho druhého podnikateľského subjektu. Pre vyvrátenie alebo potvrdenie tejto myšlienky je potrebné prostredníctvom čiastkovej finančno-ekonomickej analýzy vyhodnotiť fungovanie a existenciu vybraných podnikateľských subjektov, ktorá posúdi ich ekonomické pôsobenie jednotlivo a zároveň aj na porovnateľnej úrovni medzi nimi.

Vyhotovenie čiastkovej finančno-ekonomickej analýzy nám v záverečnej práci neposlúži len na vyvrátenie alebo potvrdenie vyššie uvedenej myšlienky, ale zároveň aj kvantitatívne vyhodnotí finančno-ekonomickú situáciu troch vybraných podnikateľských

subjektov na báze individuálneho posúdenia, ale prostredníctvom vybraných ukazovateľov, ktoré sú navzájom porovnateľné, či už medzi vybranými podnikateľskými subjektmi alebo pri porovnávaní s obvyklou hodnotou ukazovateľov, čo sa týka situácie v odvetví.

Odvetvie, v ktorom pôsobia vybrané podnikateľské subjekty predstavuje špecifickú oblasť hodnotenia výkonnosti podnikateľských subjektov, ktorá je ovplyvnená viacerými faktormi. Medzi najvýznamnejšie faktory patrí najmä sezónnosť výroby a produkcie, vysoký podiel zásob, kapitálová náročnosť, dotačná politiky, závislosť od externých podmienok, ako sú klimatické faktory alebo cena výroby, ktorú môžeme v určitých situáciách označiť aj ako komoditu, ktorej cenu určuje burza. Tieto špecifiká spôsobujú, že tradičné ukazovatele finančno-ekonomickej analýzy nemusia vždy poskytovať jednoznačný obraz o finančnej efektivite podnikateľského subjektu pôsobiacom v zmiešanom hospodárstve. Výber vhodných ukazovateľov a následná interpretácia si preto vyžaduje individuálny prístup a zohľadnenie charakteru podnikateľskej činnosti, ako aj vzájomných vzťahov medzi podnikateľskými subjektmi.

Prvý vybraný ukazovateľ patrí medzi ukazovatele rentability a je ním rentabilita aktív, ďalej ROA. ROA vyjadruje schopnosť podniku zhodnocovať celkové aktíva prostredníctvom tvorby zisku. Ukazovateľ informuje o tom, aký zisk podnik vytvorí z jednej jednotky majetku. Pre potreby vyhotovenia finančno-ekonomickej analýzy do vzorcov ukazovateľov rentability vstupuje výsledok hospodárenia za účtovné obdobie pred zdanením a to z dôvodu porovnateľnosti podnikateľských subjektov v odvetví.

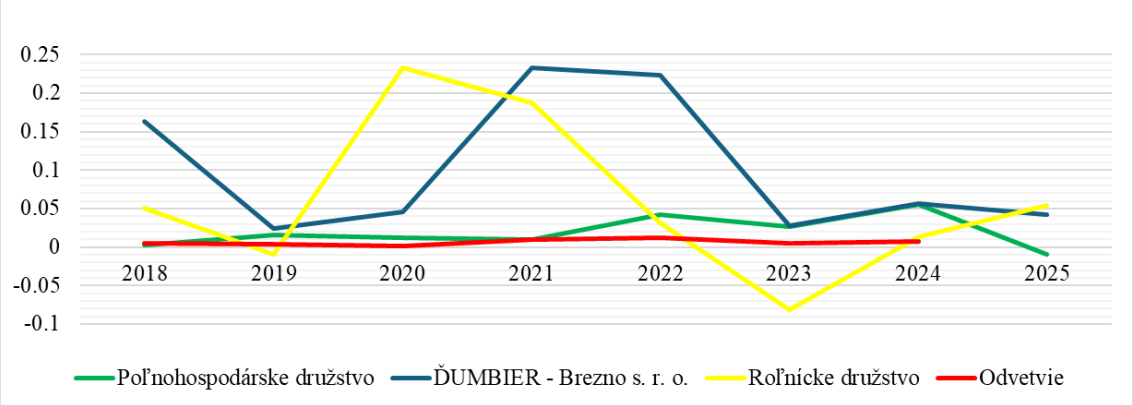

Graf 10 Ukazovateľ ROA pre vybrané podnikateľské subjekty za sledované obdobie
Prameň: Vlastné spracovanie podľa účtovných závierok.

Na Grafe 10 môžeme pozorovať rozdielny vývoj ukazovateľa ROA vybraných podnikateľských subjektov v sledovanom období. Je potrebné poukázať na vývoj ukazovateľa v čase, pretože statické porovnanie týkajúce sa napríklad iba roka 2025 by bolo príliš skresľujúce a to hlavne kvôli faktu, že Poľnohospodárske družstvo vykázalo za tento rok stratu po veľmi dlhom časovom období a aj z dôvodu krátenia dotácií. Zaujímavosťou je aj oscilovanie Poľnohospodárskeho družstva v blízkosti odvetvových údajov ukazovateľa ROA, čo môže úzko súvisieť s veľkosťou podnikateľského subjektu a rozsiahlejšou diverzifikáciou činností, čo vedie k stabilite výkonnosti aktív. Zároveň nižšie hodnoty ROA v prípade odvetvia zmiešaného hospodárstva súvisia najmä s kapitálovou náročnosťou výroby a sezónnosťou. Naopak v prípade menších subjektov môžeme pozorovať kolísavý vývoj, ktorý spravidla spôsobuje sila dotačnej politiky a aj externé faktory v podobe klimatických zmien, čo pri menších subjektoch naznačuje vyššiu závislosť od výroby a podpory a tým pádom naznačuje nestabilitu.

Ďalším smerodajným ukazovateľom rentability je rentabilita tržieb, ďalej ROS, ktorý meria koľko zisku subjekt vygeneruje z jedného eura tržieb.

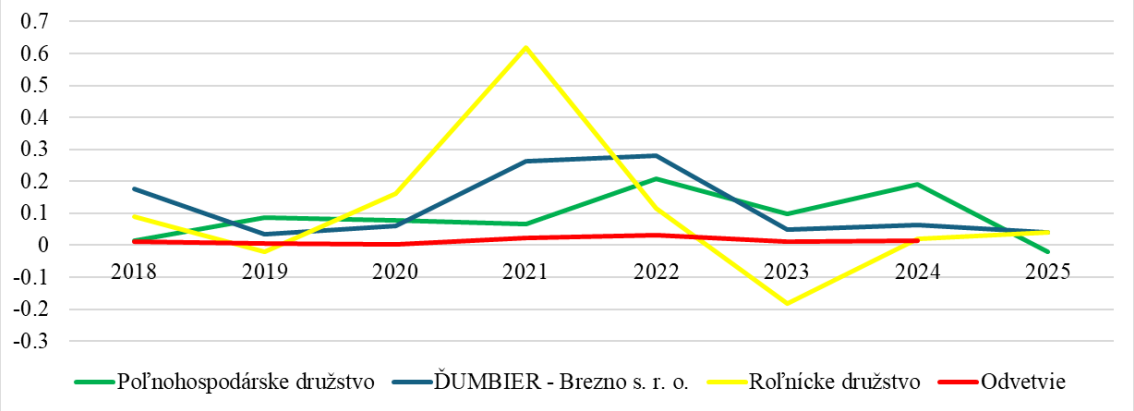

Graf 11 Ukazovateľ ROS pre vybrané podnikateľské subjekty za sledované obdobie
Prameň: Vlastné spracovanie podľa účtovných závierok.

Graf 11 do značnej miery kopíruje rozdiely zistené pri kvantifikácii ukazovateľa ROA, avšak pri ukazovateli ROS sú rozdiely spôsobované aj postavením podnikateľských subjektov v rámci výrobno-distribučného reťazca. Výrobné podniky, v tomto prípade Poľnohospodárske družstvo a Ďumbier – Brezno s. r. o. dosahujú spravidla nižšie hodnoty ROS v dôsledku vyšších nákladov, zatiaľ čo distribučné podnikateľské subjekty ako Roľnícke družstvo môžu dosahovať vyššie marže. Zároveň

môžeme pozorovať skok ukazovateľa ROS Roľníckeho družstva v roku 2021, kedy sa stal registrovaným sociálnym podnikom a začal primárne s činnosťou distribúcie tovarov aj prostredníctvom podporných programov. V roku 2023 môžeme naopak sledovať zápornú hodnotu ukazovateľa ROS Roľníckeho družstva, ktorý bol spôsobený vykázaním záporného výsledku hospodárenia. Tento záporný výsledok hospodárenia môžeme v danom roku pripisovať obstaraniu dlhodobého hmotného majetku, čo je spojené s vyššími nákladmi aj v podobe odpisov a zároveň na pohľad nižšími obchodnými maržami. Ku koncu sledovaného obdobia však môžeme pozorovať mierne ustálenie a porovnateľné hodnoty ukazovateľa ROS, kolísavé obdobie môžeme v tomto odvetví a sledovanom období pripisovať aj pandémii covidu a klimatickým podmienkam, ktorú rok od roka rôzne.

Dôležitou súčasťou finančno-ekonomickej analýzy je aj ukazovateľ zadlženosti, ktorý poukazuje na štruktúru financovania subjektov. V tomto prípade sa ideálnym kandidátom ukazuje celková zadlženosť. Celková zadlženosť vyjadruje pomer záväzkov na majetku. Vyššia celková zadlženosť môže byť spojená s vyšším finančným rizikom, ale zároveň aj s potenciálom vyššej rentability.

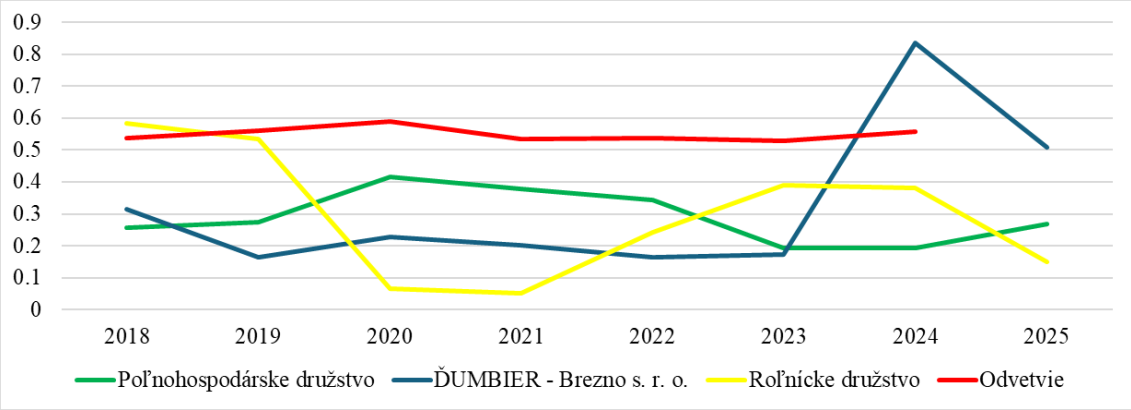

Graf 12 Vývoj celkovej zadlženosti vybraných podnikateľských subjektov za sledované obdobie

Prameň: Vlastné spracovanie podľa účtovných závierok.

Pre lepšie pochopenie Grafu 12 je potrebné uviesť, že subjekty v tomto odvetví sú často spravidla kapitálovo náročné, čo znamená, že disponujú vysokým objemom dlhodobého majetku, ako sú budovy, stroje alebo rôzne technológie. Táto skutočnosť môže viesť k vyššej miere zadlženosti. Situáciu subjektom sťažuje aj sezónnosť výroby, ktorá môže spôsobiť nerovnomerný tok príjmov počas roka, ktoré je potrebné preklenúť

častokrát úvermi alebo záväzkami. V neposlednom rade situáciu ovplyvňuje aj dotačná politika a iné formy podpory, ktorá môže spôsobiť, že subjekt vykazuje nižšiu mieru zadlženosti. Tieto skutočnosti opisujú vývoj celkovej zadlženosti na Grafe 12, najmä čo sa týka dotačnej politiky, keďže kvôli podporám vykazujú všetky tri podnikateľské subjekty takmer vždy nižšiu celkovú zadlženosť ako subjekty v odvetví. Skok celkovej zadlženosti subjektu Ďumbier – Brezno s. r. o. v roku 2024 je spôsobený nahromadeným ziskom z minulých období, ktorý sa v tomto roku premiestnil do záväzkov voči spoločníkom, takže to navodzuje dojem vysokej celkovej zadlženosti, ide však o jav, ktorý mierne skresľuje a neodráža dlhodobý trend.

Jedným zo zaujímavejších zložených ukazovateľov zadlženosti, resp. štruktúry financovania je ukazovateľ finančnej stability. Tento ukazovateľ vyjadruje pomer súčtu vlastného imania, celkových dlhodobých záväzkov a dlhodobých bankových úverov k celkovému majetku, čím vyjadruje krytie majetku podnikateľského subjektu dlhodobým vlastným a cudzím kapitálom. Dlhodobé zdroje sa považujú za stabilnejšie a umožňujú podnikateľskému subjektu naplno sa sústrediť na rozvoj.

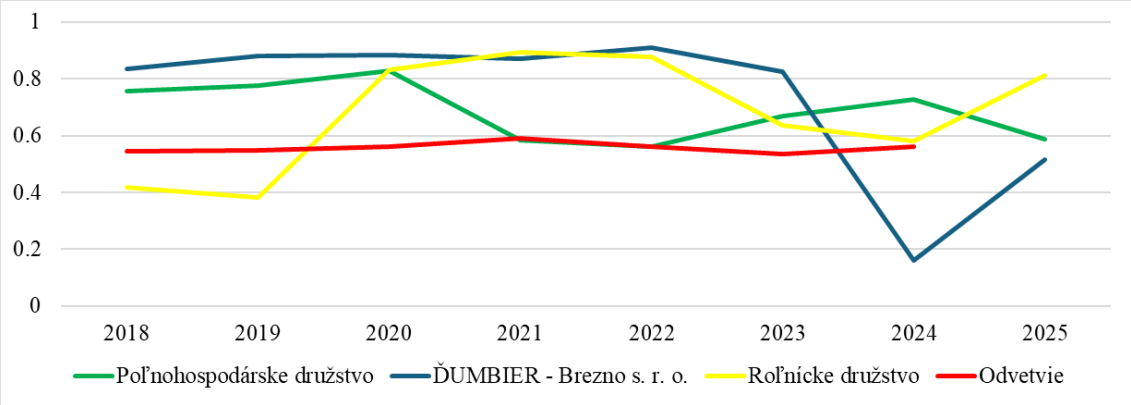

Graf 13 Vývoj ukazovateľa finančnej stability vybraných podnikateľských subjektov za sledované obdobie

Prameň: Vlastné spracovanie podľa účtovných závierok.

Graf 13 zobrazuje kolísavý vývoj hodnôt ukazovateľa finančnej stability, čo sa týka troch vybraných podnikateľských subjektov. Avšak v porovnaní s odvetvím ich financovanie je stabilnejšie, teda opiera sa viac o dlhodobé zdroje financovania. Tento fakt vytvára predpoklady pre udržateľný rozvoj a nižšie riziko krátkodobých finančných problémov. Opačnú situáciu môžeme pozorovať v roku 2024, kde subjekt Ďumbier – Brezno s. r. o. skočil hodnotou ukazovateľa finančnej stability pod hodnoty

odvetvia z už spomínaného dôvodu nahromadeného zisku z minulých období, ktorý sa v roku 2024 premiestnil do záväzkov voči spoločníkom a postupne sa vypláca, keďže ide o väčší finančný obnos.

Medzi kategórie ukazovateľov pri vykonávaní finančno-ekonomickej analýzy patria aj ukazovatele likvidity. Likvidita sa chápe ako schopnosť speňažiť nepeňažné prostriedky. Avšak v našom prípade má likvidita nízku výpovednú schopnosť a môže skresľovať realitu. Odvetvie zmiešaného hospodárstva je charakterizovaná vysokým podielom zásob, čo by mohlo spôsobiť, že bežná likvidita je umelo vysoká. Ďalšou charakteristickou črtou je sezónnosť, ktorá spôsobuje kolísanie likvidity a teda neodráža reálnu stabilitu a v neposlednom rade sa v tejto situácii jedná o ťažko porovnateľné ukazovatele, preto sme sa rozhodli túto škálu finančno-ekonomickej analýzy vynechať.

Ďalším problematickým a ťažko porovnateľným okruhom finančno-ekonomickej analýzy sú ukazovatele aktivity, ktoré môžu nadobúdať hodnoty mimo škály referenčných hodnôt z dôvodu odvetvia a z hľadiska štruktúr a aktivít vybraných podnikateľských subjektov by boli hodnoty prirodzene rozdielne.

Zistené rozdiely vo finančnej efektivite jednotlivých podnikateľských subjektov zároveň vytvárajú priestor pre optimalizáciu ich vzájomných vzťahov, a to nielen z pohľadu výkonnosti a zadlženosti, ale aj z pohľadu daňového zaťaženia. Správne nastavenie cenotvorby, nákladov a výnosov medzi závislými osobami môže významné ovplyvniť výsledok hospodárenia jednotlivých subjektov, čo poukazuje na úzke prepojenie finančnej efektivity a daňovej optimalizácie, samozrejme s prihliadnutím na platnú legislatívu v podmienkach Slovenskej republiky.

Keďže sú vybrané podnikateľské subjekty závislými osobami, je dôležité pri cenotvorbe spomenúť, že je nevyhnutné zabezpečiť, aby boli transakcie medzi nimi realizované v súlade s princípom nezávislého vzťahu, čo v našom prípade znamená, že cena sa odvíja napríklad od cien na burze pri predaji výrobkov, ktoré sú verejne obchodovanými komoditami, alebo ide o cenu podobnú konkurenčnej cene, aby v extrémnych komparatívnych situáciách nebolo možné predať alebo prenajať ťažkú mechanizáciu za symbolické jedno euro. Na uvedené skutočnosti nadväzujeme v nasledujúcej podkapitole, v ktorej sa zameriavame na praktické aspekty transferového oceňovania, najmä na povinnosť vedenia transferovej dokumentácie a jej význam v kontexte analyzovaných vzťahov medzi podnikateľskými subjektmi.

2.4. Transferové oceňovanie a započítavanie záväzkov a pohľadávok

Problematiku transferového oceňovania sme v záverečnej práci veľmi okrajovo rozobrali už v podkapitole 2.2., kde sme prostredníctvom komparatívnej analýzy kategorizovali pohyby medzi podnikateľskými subjektmi a identifikovali objem a charakter vzájomných transakcií. Práve tieto transakcie sú predmetom posúdenia, či podnikateľskému subjektu vzniká povinnosť viesť transferovú dokumentáciu.

„Transferové oceňovanie patrí medzi najaktuálnejšie, a zároveň najproblematickejšie oblasti priameho zdaňovania celosvetovo. Pomerne veľké množstvo vedeckých a odborných prác prináša dôkazy, že transferové oceňovanie patrí medzi najčastejšie využívané techniky presunu zdaniteľného zisku do jurisdikcií s preferenčným daňovým režimom (t. j. nízkym, eventuálne žiadnym daňovým zaťažením).“ (Ištok, 2023, s.24)

Jednou zo základných skutočností, podľa ktorých vie podnikateľský subjekt posúdiť, či má povinnosť viesť transferovú dokumentáciu je fakt, že vybrané podnikateľské subjekty sú ekonomicky a personálne prepojené, teda sú závislými osobami. Ďalším neoddeliteľným krokom v postupe je zistenie, či podnikateľské subjekty medzi sebou realizujú kontrolované alebo významné kontrolované transakcie. Keďže podnikateľské subjekty medzi sebou realizujú transakcie na základe obchodných alebo iných vzťahov, znamená to, že medzi sebou realizujú kontrolované transakcie. Na zistenie, či podnikateľské subjekty medzi sebou realizujú významné kontrolované transakcie poslúži kvantifikácia skupiny transakcií založených na právnom alebo obchodnom vzťahu medzi subjektmi v príslušnom zdaňovacom období. Pokiaľ zdaniteľný výnos alebo zdaniteľný náklad presiahne hodnotu 10 000 eur, jedná sa o významnú kontrolovanú transakciu. O významnú kontrolovanú transakciu sa považuje aj úver alebo pôžička s istinou prevyšujúcou 50 000 eur, avšak takéto transakcie sa medzi vybranými podnikateľskými subjektmi za sledované obdobie roka 2025 neuskutočnili, čo usudzujeme zo zistenej štruktúry výnosov z podkapitoly 2.2.

Transferová dokumentácia okrem kvantifikovanej časti pozostáva aj z dokumentu, ktorý pozostáva zo zhrnutia, kde podnikateľský subjekt prezentuje vyhlásenie, že ceny v kontrolovaných transakciách sa neodlišujú od cien uplatňovaných v porovnateľných nekontrolovaných transakciách a že ceny v kontrolovaných transakciách stanovuje spôsobom, aby dosiahnuteľný zisk z týchto transakcií bol v súlade s princípom nezávislého trhu. Celé zhrnutie sa odvoláva na legislatívnu úpravu aktuálnu

v podmienkach Slovenskej republiky, ale aj medzinárodnou legislatívnou úpravou v podobe Smernice OECD. Ďalej v dokumente uvedie formu transferovej dokumentácie a identifikuje skupinu prepojených podnikateľských subjektov a definuje vzťahy medzi nimi a hlavné činnosti podnikateľského subjektu. Najdôležitejšou súčasťou je zoznam kontrolovaných transakcií, kde sa bližšie identifikujú pohyby na základe zmlúv a obchodných vzťahov spolu s kvantifikáciou týchto transakcií. Dokument podnikateľský subjekt uzatvára záverom, v ktorom z kvantifikácie kontrolovaných transakcií usúdi, či ide o významné alebo nevýznamné kontrolované transakcie a potvrdí naplnenie podstaty nezávislého vzťahu. Ako sme už uviedli aj vyššie v teoretickej časti záverečnej práce, transferová dokumentácia sa neprikladá ako príloha daňového priznania. Predkladá sa až na výzvu daňového úradu, a to do 15 dní odo dňa doručenia výzvy. Z predošlých skúseností vybraných podnikateľských subjektov je známe, že takáto výzva im počas trvania vykonávania podnikateľskej činnosti doručená nebola, avšak subjekty si transferovú dokumentáciu z preventívnych dôvodov každoročne vypracovávajú kvantifikáciou transakcií.

Kvantifikačná časť transferovej dokumentácie teda pozostáva z výnosov a nákladov, ktoré pochádzajú z transakcií medzi vybranými podnikateľskými subjektmi, objem týchto transakcií sa samozrejme posudzuje jednotlivo, čo sa týka podnikateľského subjektu, avšak ako skupina transakcií dokopy, pričom vybrané podnikateľské subjekty tieto transakcie delia na logické štruktúry a to nasledovne:

Tabuľka 1 Kvantifikácia vzťahov medzi závislými osobami za rok 2025 pre účely transferovej dokumentácie

Poľnohospodárske družstvo							
Firma (osoba)	Nákup – náklady			Predaj – výnosy			
	Zásoby	Služby	Spolu	Zásoby	Služby	DM	Spolu
ĎUMBIER - Brezno s. r. o.	503 437,28	30 885,00	534 322,28	142 577,04	191 363,20		333 940,24
Roľnícke družstvo	6 694,12	57 980,27	64 674,39	182 162,86	18 030,00	39 150,00	239 342,86
Spolu	510 131,40	88 865,27	598 996,67	324 739,90	209 393,20	39 150,00	573 283,10

Prameň: Vlastné spracovanie podľa výstupov z hlavných kníh podnikov.

Z Tabuľky 1, ktorá zobrazuje kvantifikované transakcie so závislými osobami z pohľadu Poľnohospodárskeho družstva vyplýva, že podnikateľské subjekty medzi sebou za rok 2025 uskutočnili transakcie súvisiace najmä s predajom a nákupom zásob a služieb, príležitostne sa v transakciách za rok 2025 vyskytol z pohľadu

Poľnohospodárskeho družstva aj predaj dlhodobého majetku (v Tabuľke 1 označené ako „DM“) subjektu Roľnícke družstvo.

Ďalej je prostredníctvom kvantifikácie viac než zrejmé, že každá skupina transakcií za rok 2025 a nepochybne aj v predchádzajúcich rokoch presiahla hladinu významnosti v hodnote 10 000 eur. Podnikateľský subjekt prekročením hladiny významnosti uskutočňuje významné kontrolované transakcie, avšak z aktuálnej legislatívnej úpravy nemá povinnosť viesť skrátenú, základnú ani úplnú transferovú dokumentáciu, to znamená, že jeho povinnosť v súvislosti s transferovou dokumentáciou je splnená podaním riadne vyplneného daňového priznania, kde okrem iného vypĺňa údaje o kontrolovaných transakciách v tlačive daňového priznania v časti III., tabuľka I., pričom v hlavičke formulára zaznačí personálne prepojenie.

Pokiaľ by bol podnikateľský subjekt vyzvaný daňovým úradom o preukázaní, že ceny, za ktoré boli transakcie uskutočnené zodpovedajú trhovým cenám má podnikateľsky subjekt na výber z dvoch metód, ktorými tento súlad preukáže. Ide o metódu porovnania ceny a metódu porovnania zisku. Vybrané podnikateľské subjekty by sa z pochopiteľných dôvodov priklonili k metóde porovnania ceny. Túto metódu by vybrané podnikateľské subjekty mohli uskutočniť prostredníctvom metódy nezávislej trhovej ceny, kde by porovnávali obdobne uskutočnenú transakciu medzi nezávislými osobami. Tento spôsob je možný, pretože účely, z ktorých vyplýva, že ide o kontrolované transakcie sa pri vybraných podnikateľských subjektoch uskutočňujú aj s osobami, s ktorými majú subjekty nezávislé vzťahy. To v jednoduchosti znamená, že podnikateľské subjekty predávajú obdobné zásoby a služby aj iným podnikateľským subjektom, s ktorými nemajú žiadne prepojenie. Zároveň pri problematike trhových cien je možné znovu zopakovať fakt, že niektorým výrobkom určuje cenu burza, keďže ide o verejne obchodovateľné komodity.

V neposlednom rade nemožno v danej problematike opomenúť možnosti vzájomného započítavania záväzkov a pohľadávok medzi vybranými podnikateľskými subjektmi. Ide o pohyb, kedy má napríklad Poľnohospodárske družstvo pohľadávku voči Roľníckemu družstvu 1 000 eur a zároveň má aj záväzok voči Roľníckemu družstvu 1 000 eur. Klasickým spôsobom riešenia tejto situácie je úhrada záväzkov z bankového účtu alebo pokladnice, kde úhrada z pokladnice je menej častým javom, i keď v legislatívnej úprave, ktorá zaviedla v roku 2025 transakčnú daň už nie je úplne opomenuteľná. Úhrada teda uskutoční toky peňažných prostriedkov, v dôsledku čoho pri

úhrade z bankového účtu vznikne aj transakčná daň. Menej klasickým spôsobom je vzájomné započítavanie pohľadávok a záväzkov formou dohody alebo jednostranného oznámenia, kedy by sa spomínaná pohľadávka so spomínaným záväzkom započítali, čím odpadá tok peňažných prostriedkov a pohľadávka so záväzkom sa týmto spôsobom „vygumujú“.

Môže sa zdať, že započítavanie je taktiež klasickou formou, ktorá je často využívaná, napokon by to tak aj mohlo byť, avšak z praxe vybraných podnikateľských subjektov je nám známe, že tento navonok jednoduchý úkon je spojený s mnohými bariérami. Aj keď žijeme vo svete moderných technológií, množstvo podnikateľských subjektov stále preferuje fyzickú, teda písomnú komunikáciu, čím vzniká prvá bariéra a tou je zdĺhavá dohoda. Ďalšou bariérou je, že niektoré podnikateľské subjekty neberú započítavanie pohľadávok a záväzkov ako možnosť, tým pádom dohoda ani jednostranné oznámenie nie je možné. V neposlednom rade nastáva aj problém v komunikácii, kedy sa dve strany nevedia spojiť alebo dohodnúť, pretože vzájomný zápočet by po správnosti mal byť potvrdený oboma stranami. V praxi je takisto časté, že dochádza k mylným platbám alebo preplatkom a nedoplatkom, čo sa týka faktúr, tieto malé sumy môžu pre podnikateľské subjekty pôsobiť bezcenne, ale v účtovníctve budú evidované a častokrát sa táto situácia pre pár eur naťahuje dlhšie, ako by sa čakalo. Tento problém môže takisto vyriešiť vzájomná dohoda o započítavaní. Všetky tieto bariéry môžeme zlúčiť do jednotného faktora, ktorý takisto významne ovplyvňuje fungovanie podnikateľských subjektov a môžeme ho nazvať ľudský faktor.

Vzájomné započítavanie pohľadávok a záväzkov medzi závislými osobami je v našom prípade o to jednoduchšie, pretože vybrané podnikateľské subjekty si medzi sebou fakturujú napríklad aj vedenie účtovníctva, čo v jednoduchosti znamená, že účtovná agenda je „pod jednou strechou“ a teda bariéra ľudského faktora z väčšej časti odpadá. Pri jednostranných zápočtoch, ktoré sú manažované z oboch strán naraz a obe zúčastnené strany už vedia, že s fakturáciou na dané obdobie, napríklad mesiaca pri platiteľoch DPH už skončili, je jednoduché tento proces uskutočňovať. Týmto sa teda zníži tok peňažných prostriedkov a v prípade úhrad z bankových účtov sa pri vzájomnom započítavaní eliminuje vyrubovanie transakčnej dane. Táto eliminácia je možná pri úhradách v hotovosti, avšak aj tieto pohyby sú už aktuálnou platnou legislatívou limitované. Aj keď sa pred touto limitáciou platieb v hotovosti mohlo zdať, že sa

vraciame do doby „cashu“, správa a nafukovanie bezodnej pokladnice nie je niečo, čo podľa nášho názoru efektívne podnikateľské subjekty vyhľadávajú.

„Národná rada Slovenskej republiky dňa 3. decembra 2025 schválila zákon č. 384/2025 Z. z. o evidencii tržieb a o zmene a doplnení niektorých zákonov. V článku VI zákona č. 384/2025 Z. z. sa s účinnosťou 1. januára 2026 mení a dopĺňa zákon č. 394/2012 Z. z. o obmedzení platieb v hotovosti v znení zákona č. 211/2023 Z. z..“ (Finančná správa Slovenská republika, 2025)

Z uvedeného môžeme konštatovať, že pokiaľ podnikateľským subjektom vznikajú kontrolované transakcie, je vhodné si aj len preventívne transferovú dokumentáciu vypracúvať pravidelne. Zároveň z tabuliek môžeme pozorovať v akých vysokých objemoch sú významné kontrolované transakcie uskutočňované, čo potvrdzuje silnú prepojenosť, možnú závislosť a priestor pre zlepšenie finančnej efektivity a daňovej optimalizácie vzájomne medzi podnikateľskými subjektmi, samozrejme s ohliadnutím na aktuálnu platnú legislatívu v podmienkach Slovenskej republiky. Vzájomnú legálnu optimalizáciu nákladov medzi vybranými podnikateľskými subjektmi môžeme pozorovať nielen prostredníctvom pohybom vo výrobnom a distribučnom reťazci, ale aj prostredníctvom vzájomného započítavania pohľadávok a záväzkov, keďže už ako sme spomenuli, kontrolované transakcie sú vo vyšších objemoch a započítavaním vieme eliminovať transakčnú daň, ktorej sadzba je 0,4 % z prevádzanej sumy s limitom 40 eur. Takto definovaná transakčná daň nemusí na prvý dojem pôsobiť objemne, no pri častých a opakovaných transakciách, ktoré sú vo väčších objemoch môže byť kumulácia a výsledná transakčná daň prekvapivo vysoká. Pre najväčší vybraný podnikateľský subjekt, teda Poľnohospodárske družstvo, predstavovala transakčná daň za rok 2025 sumu 8 851,85 eur. Pri tejto sume si treba dodatočne predstaviť, že veľká časť kontrolovaných transakcií je vyrovnávaná práve vzájomným započítavaním.

2.5. Synergia medzi podnikateľskými subjektmi

Posledná podkapitola analytickej časti záverečnej práce nám poslúži na sumarizovanie, ktoré vychádza z vykonaných komparatívnych analýz a z jednotlivého fungovania vybraných podnikateľských subjektov, ktoré je špecifické, vzhľadom na rozdiely v právnych formách a podobne.

Začneme vytvoreným výrobným a distribučným reťazcom, ktorý sa vyvíja od roku 2021. Od tohto roku je Roľnícke družstvo registrovaným sociálnym podnikom

a spĺňa podmienky pre daňovú úľavu, čo znamená, že fakturuje s 5 % DPH. Mliečne výrobky, ktoré produkuje výrobný podnikateľský subjekt Poľnohospodárske družstvo sú teda predávané z dvoch podnikateľských subjektov, to znamená, že časť výroby Poľnohospodárske družstvo predáva klasicky do obchodných reťazcov alebo aj jednotlivcom, podľa odberu. Časť mliečnych výrobkov však odberá Roľnícke družstvo, ktoré ich nakupuje a ďalej distribuuje ako tovar hlavne skrz fakt, že je to sociálny podnik a je zapojený v už vyššie spomínaných podporných programoch, ktoré výrobky distribuujú do sociálnych zariadení a škôl. V aktuálnych podmienkach a nastaveniach nie je možné, aby sa do týchto alebo podobných programov zapojilo napríklad Poľnohospodárske družstvo. Roľnícke družstvo predáva mliečne výrobky aj prostredníctvom predajných automatov, s čím z časti dochádza k daňovej optimalizácii, lebo takýto predaj by nebol až taký úspešný a cenovo dostupný z Poľnohospodárskeho družstva. Do tohto reťazca vstupuje Poľnohospodárske družstvo aj distribúciou pohonných hmôt najmä pre ťažkú mechanizáciu. Poľnohospodárske družstvo je certifikovaný odberateľ pohonných hmôt, ktoré eviduje ako materiál v jednej nádobe. Touto distribúciou uľahčuje prístup ostatných vybraných podnikateľských subjektov k pohonným hmotám, keďže sídlo podnikania majú všetky tri subjekty rovnaké.

Ďumbier – Brezno s. r. o. sa do reťazca zapája distribúciou objemných krmív pre hovädzí dobytok. Tieto repkové šroty Ďumbier – Brezno s. r. o. nakupuje ako tovar od iného družstva k čomu disponuje oprávnením na tento nákup. Poľnohospodárske družstvo takéto oprávnenie nemá. Týmto predajom si Ďumbier – Brezno s. r. o. mierne zvýši maržu – teda aj zisk, ktorou Poľnohospodárske družstvo pri takomto nákupe zníži svoj potenciálny zisk. K tomuto by napríklad pri priamom nákupe šrotov nedošlo. Výrazným prvkom tohto reťazca je aj vzájomné poskytovanie služieb medzi podnikateľskými subjektmi. Ako sme už vyššie spomenuli, odvetvie zmiešaného hospodárstva sa spája s vysokou kapitálovou náročnosťou. Tu je významným článkom Poľnohospodárske družstvo, ktoré disponuje veľkou základňou strojov ako sú traktory a rôzne iné ťažké mechanizácie. Veľká základňa tu má svoje odôvodnenie, keďže Poľnohospodárske družstvo ako väčší podnik má lepšie podmienky na úverové vzťahy, pretože je výhodnejšie a lacnejšie financovať tieto mechanizácie z cudzích zdrojov. Tu vznikajú všetky tie nájmy strojov, ktorým už ako je nám známe údržbu vykonáva aj Ďumbier – Brezno s. r. o. vo svojich dielňach prostredníctvom svojich zamestnancov. Zároveň čo sa týka áut, ktoré sa podieľajú na logistike a distribúcii mliečnych výrobkov,

väčšinu z nich vlastní Roľnícke družstvo, keďže má k nim lepší prístup prostredníctvom rôznych dotačných programov. Tu zas vzniká prenájom vozidiel na logistiku a distribúciu.

Dôležitou súčasťou tejto synergie sú ľudské zdroje, teda zamestnanci. Roľnícke družstvo ako sociálny podnik vytvára pracovné miesta pre znevýhodnené osoby, ktorým dokáže poskytnúť prácu osobitného charakteru, s týmto sa samozrejme spájajú rôzne bonusy, keďže integrácia ohrozených skupín je v podmienkach pre daňové úľavy, čo sa týka sociálnych podnikov. Ostatné dva podnikateľské subjekty nie sú schopné takýmto skupinám vytvoriť pracovné pozície, keďže charakter pracovnej činnosti je namáhavejší, teda výroba a podobne, ak by aj Poľnohospodárske družstvo vedelo vytvoriť takéto pracovné miesta, skrz obmedzení by takýchto zamestnancov muselo prijať ďaleko viac pre uspokojenie potrieb ľudských zdrojov. Do tejto súčasti patrí aj logistika mliečnych výrobkov zo sociálneho podniku, pretože okrem nájmu vozidla sa prefakturuje aj práca vodiča. Ďalšou výhodou, ktorá je taktiež spomenutá v komparatívnej analýze je vedenie účtovnej agendy jedným podnikateľským subjektom spojené s fakturáciou týchto služieb ostatným vybraným podnikateľským subjektom. Obdobne fakturuje prácu svojich zamestnancov aj Ďumbier – Brezno s. r. o. a to hlavne roľníckymi prácami a údržbou ťažkých mechanizmov. Spomenuté pohyby ľudských zdrojov predstavujú možnosť diverzifikácie medzi tri vybrané podnikateľské subjekty pokiaľ to aktuálna platná legislatíva dovoľuje a to z dôvodu sledovania celkového počtu zamestnancov v subjektoch. Pre príklad pokiaľ má subjekt viac ako 50 zamestnancov, vzniká mu povinnosť preplácať zamestnancom rekreačné poukazy, teda mu vzniká dodatočný náklad. Podobná hranica sa týka aj povinnosti auditu, tam hranica súvisí aj s výškou obratu a tým pádom by podnikateľskému subjektu vznikli dodatočné náklady na audítorské, prípadne aj iné služby. Takto sú zamestnanci rozdelení medzi viacerými podnikateľskými subjektmi a žiadny z nich aktuálne nemá povinnosť auditu. S problematikou trvalých pracovných pomerov je aktuálnou témou aj takzvaný švarcsystém, ktorý je definovaný tak, že firma „zamestnáva“ živnostníka. Toto legislatíva nepovoľuje a vybrané podnikateľské subjekty odoberajú služby od živnostníkov tak, aby to malo charakter odberateľského vzťahu a nie pracovného pomeru.

Z pohľadu daňovej optimalizácie synergia môže pôsobiť neefektívne, keďže v prípade závislých osôb sú transakcie kontrolované. Ide však o správne nastavenie načasovania týchto transakcií a takisto aj ich splatnosť, toto sú faktory, ktoré daňovej

optimalizácii napomáhajú. Pri daňovej optimalizácii je plusom, že podnikateľské subjekty si vypracúvajú transferovú dokumentáciu ročne, pretože majú presný prehľad o vzájomných transakciách a ich objeme, čo zlepšuje odhadovanie do budúceho obdobia alebo takisto to môže predstavovať priestor na zmeny v kruhu závislých osôb, čo sa týka fakturovaných služieb a ich štruktúry.

Na druhej strane je potrebné poukázať aj na skutočnosť, že takto nastavené fungovanie troch vybraných podnikateľských subjektov si vyžaduje zvýšenú administratívnu náročnosť, najmä z pohľadu evidencie pohybov, spracúvania transferovej dokumentácie a v neposlednom rade sledovania legislatívnych zmien v tejto problematike. Pre menšie podnikateľské subjekty môže byť nastavenie a udržanie takéhoto modelu náročné a zároveň celé fungovanie si vyžaduje dôslednú kontrolu nastavených procesov.

Zistené skutočnosti prostredníctvom komparatívnych analýz a finančno-ekonomickej analýzy potvrdzujú, že vzájomné prepojenie analyzovaných podnikateľských subjektov vytvára priestor nielen pre zvyšovanie finančnej efektivity, ale aj pre optimalizáciu daňového zaťaženia v rámci dodržania legislatívnych podmienok na území Slovenskej republiky. Tieto aspekty ďalej rozpracujeme v návrhovej časti práce.

3. NÁVRHY A ODPORÚČANIA

Poslednou časťou našej záverečnej práce sú návrhy, ktoré budú kategorizované do skupín nasledovne:

- externé návrhy,
- interné návrhy,
- návrhy s prihliadnutím na riziko do budúcna,
- strategické návrhy.

Externé návrhy pre fungovanie troch vybraných podnikateľských subjektov sa týkajú vonkajšieho okolia. Primárne ide o návrh súvisiaci s rozšírením tohto „reťazca“ prostredníctvom zapojenia viacerých podnikateľských subjektov, čiže odkúpením podielov v iných podnikateľských subjektoch alebo samotné vytvorenie ďalších nových podnikateľských subjektov. Zo záverečnej práce vyplýva, že podnikateľské subjekty sa výhradne pohybujú v odvetví zmiešaného hospodárstva, čo im síce ako závislým osobám môže priniesť rast v odvetví, ale zo širšieho uhla pohľadu nejde o diverzifikáciu podnikateľských činností a vznikajú tu špecifické riziká vyplývajúce z daného odvetvia. V exponovaných prípadoch môže ísť o riziká spojené s globálnym otepľovaním, ktoré sme mohli sledovať aj počas minulých rokov – extrémne krupobitia, extrémne suchá a obmedzené používanie vody na polievanie s tým spojené. Samozrejme svoju rolu tu hrá aj ľudský faktor, kde zlyhanie môže spôsobiť znehodnotenie komodít – plesne, zlé spracovanie, to aj v prípade spracovaní mlieka a výroby mliečnych výrobkov. Takisto ide aj o chov hovädzieho dobytku, kde máme ako príklad kauzy z Česka, kde správanie personálu k hovädziemu dobytku pripravila farmu o dôveryhodnosť. Spolupráca mimo odvetvia by mohla ponúknuť nové príležitosti, či už by to bol finančný sektor alebo iné. Samozrejme čo sa týka geografického ohraničenia, treba nájsť takzvané diery na trhu pokiaľ by sme sa pozerali mimo spomínaného odvetvia. Samozrejme je možné sa rozvíjať aj v odvetví a to napríklad spoluprácou s viacerými družstvami, roľníckymi subjektmi ak by sme chceli znižovať riziká len v odvetví, samozrejme tu je potreba upustiť od geografického ohraničenia. Čo sa týka vzniknutia nových podnikateľských subjektov pod záštitou a zachovaním personálneho prepojenia, dobrým nápadom by bolo budovanie ochrannej známky v prípade mliečnych výrobkov, tento krok by mohol marketingovo zvýšiť povedomie a s tým spojené predaje. Ak by predaje narástli, ďalším krokom by bolo zväčšiť mliekareň, čo je zatiaľ mimo priestorové schopnosti. Produkcia mlieka je však taká vysoká, že aj samotné mlieko sa distribuuje aj iným odberateľom na

spracovanie, ktoré napríklad produkujú mliečne výrobky pod ochrannou známkou. Mínusom distribúcie mlieka ďalším odberateľom, ktorí produkujú pod svojím menom alebo značkou je, že pôvod mlieka sa neuvádza a tým pádom sa z toho povedomie pre dodávateľa nezvyšuje.

Čo sa týka návrhov súvisiacich s interným fungovaním a možnou prosperitou a optimalizáciou ponúkame pár interných zmien a vylepšení. Dôležitú zmenu, ktorá má potenciál pre zlepšenie je častejšie reportovanie, ktoré ide až do hĺbky firiem. Je to niečo ako mesačná finančno-ekonomická analýza podniku, ktorá by skúmala vhodné pohyby a zmeny v podnikoch, ako sme už vyššie spomenuli odvetvie zmiešaného hospodárstva má svoje špecifiká, takže analýza založená na základných ukazovateľoch nemusí byť prínosná. V našom prípade je potrebné skúmať do hĺbky výrobné procesy, snažiť sa zautomatizovať všetko, čo sa dá a čo je finančne prístupné, pretože vo vybraných podnikateľských subjektoch hrá veľkú rolu zlyhanie ľudského faktora. Pre lepšiu delegáciu ľudského zdroja sú potrebné napríklad vnútropodnikové smernice, avšak tie o bezpečnosti práce nie sú postačujúce. Ak by sme chceli pracovať na eliminácii zlyhania ľudského faktora, potrebovali by sme minimálne jedného špičkového manažéra, ktorý však pozná odvetvie a problematiku. Mínusom takého kroku je samozrejme čas, ktorý je potrebný na hľadanie takého človeka a samozrejme mzdová náročnosť, pretože za minimálnu mzdu nevyvinie snahu na zmenu, ktorá je pre podnikateľské subjekty kľúčová. Taký istý problém vyvstáva pri častejších odvetvových a prispôsobených finančno-ekonomických analýzach, pretože tie sa takisto nevypracujú a neinterpretujú samé. Pokiaľ by sme pozerali na zmeny, ktoré si nevyžadujú dodatočné vysoké finančné prostriedky, išlo by pri daňovej optimalizácii napríklad o iné nastavenie odpisových plánov, čo sa týka nakúpených strojov. Pri tomto špecifiku by išlo o zmenu v dĺžke odpisovania. Účtovné odpisy by sme mohli zmeniť zo 4 rokov na 6 rokov s argumentom o ich používaní. Tento krok by rozčlenil náklad na viac období, aj keď by mohol spôsobiť vyšší zisk, domnievame sa, že tie dva dodatočné roky v odpisovom pláne by vo výkaze ziskov a strát pomohli. Internou zmenou, ktorá by daňovo optimalizovala fungovanie podnikateľských subjektov by mohlo byť aj rozdelenie predmetov podnikania, čo by do určitej výšky obratu znamenalo, že by podnikateľské subjekty mali nižšiu sadzbu dane z príjmov, pretože ak by tento reťazec napríklad fungoval ako jeden ucelený podnikateľský subjekt, tak by hrozilo prekročenie obratu a vyššia sadzba dane z príjmov. Keď preberáme rozdelenie predmetov podnikania, môžeme ako návrh predniesť aj

zjednotenie predmetov podnikania v reťazci vybraných troch podnikateľských subjektov. V jednoduchosti by sa chov hovädzieho dobytku alokoval len do jedného subjektu, ďalej rastlinná výroba by sa taktiež alokovala len do jedného subjektu a služby by sa taktiež vedeli v zjednodušenom modely zjednotiť s rozdelením ťažkej mechanizácie a logistiky. Tento jav by mohol znížiť transakčné náklady, avšak niektoré predmety podnikania si podnikateľské subjekty zachovávajú kvôli dotačnej politike štátu, čiže legislatíva si v niektorých projektoch vyžaduje takéto drobenie predmetov podnikania. Takže možným znížením transakčných nákladov by sa mohlo stať, že podnikateľské subjekty by mohli byť vyradené z niektorých projektov a tým pádom by prišli o toto podporné financovanie.

V neposlednom rade v aktuálnych časoch, keď je v podmienkach Slovenskej republiky potrebná konsolidácia financií, nie je v podnikateľskom prostredí nič isté. Tak ako nečakane prišlo schválenie transakčnej dane môže prísť veľa iných návrhov, ktoré škodia podnikateľskému prostrediu, tak ako celku, tak aj jednotlivým odvetviam. V našej situácii sa napríklad reťazec závislých osôb vo veľkom spolieha na registrovaný sociálny podnik, avšak pri týchto špecifických právnych formách sa podmienky pre spĺňanie rôznych úľav menia pomerne často. Takisto sa mení aj rozsah úľav a výhod pre registrované sociálne podniky. Napríklad daňová úľava v podobe 5 % DPH je na spadnutie častejšie ako by si ktokoľvek myslel. Je dosť možné, že táto úľava nevydrží v platnosti ani celý rok 2026, nakoniec, vybranému podnikateľskému subjektu sa môže stať, že tento štatút stratí pre nesplnenie podmienok, pretože sa môžu sprísniť alebo zmeniť natoľko, že to nebude únosné. Ako sme už uviedli v teoretickej časti, množstvo registrovaných sociálnych podnikov funguje hlavne na vyrovnávacích príspevkoch. Zatiaľ sa od roku 2026 nemení výška príspevkov v percentách, avšak mení sa limit.

„Pri znevýhodnených zostáva 50 % z celkovej ceny práce, pri zdravotne znevýhodnených 75 %. Mení sa však maximálny limit, príspevok od štátu nebude môcť presiahnuť sumu minimálnej mzdy, teda 915 eur mesačne od roku 2026.“ (MPSVR SR, 2025)

Limit sa zaviedol údajne preto, lebo by sa eurofondy určené na podporu sociálnych podnikov minuli už v máji roka 2026.

„Novela zároveň sprísňuje pravidlá, aby zabránila špekulatívnemu využívaniu systému. Sociálny podnik bude môcť poberať vyrovnávací príspevok na toho istého zamestnanca len raz. Ak sa zamestnanec bude chcieť uplatniť v inom sociálnom podniku, bude musieť mať minimálne šesťmesačnú prestávku. Zakazuje sa tiež súbeh pracovného

pomeru, na ktorý sa poberá príspevok, s inými pracovnými činnosťami alebo živnosťami.“ (MPSVR SR, 2025)

Sprísňovanie môžeme pozorovať aj čo sa týka dotačnej politiky, keďže Poľnohospodárske družstvo vykázalo za rok 2025 stratu najmä kvôli tomu, že prišlo rozhodnutie o krátení dotácií v hodnote približne 180 000 eur. Akokoľvek istý si môže podnikateľský subjekt projektom byť, nikdy sa na tieto peniaze nemôže spoľahnúť 100 %-ne. Toto krátenie dotácie pre nesplnené podmienky prekvapilo podnikateľský subjekt 4 roky po schválení finálneho projektu.

Uvedené situácie ukážkovo zobrazujú oprávnené riziko. Nie je však možné sa pripraviť na všetko, hlavne v uvedených zmenách a krátení. Je možné navyšovať fondy a iné rezervy, avšak to brzdí výkonnosť. V dnešnej dobe je potrebné sa skôr vynájsť a prijať rôzne zmeny a novely zákonov, pretože kto sa neprispôsobí, jednoducho skončí.

Okrem už spomínaných návrhov z našej strany by pre vybrané podnikateľské subjekty mohol byť zaujímavým krokom z hľadiska možnosti zostavenie konsolidovanej účtovnej závierky. Zákon 431/2002 Z. z. o účtovníctve v § 22 definuje konsolidovanú účtovnú závierku spolu s kritériami, ktoré upresňujú vznik povinnosti zostavovanie konsolidovanej účtovnej závierky. Tieto kritériá opisujú rozhodujúci vplyv materskej účtovnej jednotky v inej účtovnej jednotke prostredníctvom hlasovacích práv alebo iných práv a dohôd predom stanovených. Okrem rozhodujúceho vplyvu ide aj o veľkostné kritériá týkajúce sa majetku, obratu a priemerného počtu zamestnancov a podobne. Vzhľadom na zákonom ustanovené kritériá preto v aktuálnom období predpokladáme, že aj v blízkej budúcnosti podnikateľským subjektom ako závislým osobám nevznikne povinnosť zostavovať konsolidovanú účtovnú závierku. Z uvedeného vyplýva, že by sa jednalo o dobrovoľné rozhodnutie a zároveň aj strategický krok pri vzniku konsolidovaného celku, z čoho teoreticky plynú podnikateľským subjektom výhody. Jednou z výhod je zvýšenie dôveryhodnosti a transparentnosti podnikateľských subjektov ako celku z hľadiska bánk, investorov alebo aj obchodných partnerov. Tento aspekt priamo súvisí aj s výsledkami finančno-ekonomickej analýzy, kde sme mohli pozorovať zvýšený koeficient samofinancovania, ktorý môže súvisieť aj s dostupnosťou úverov. Prístupnosť úverov pre vybrané podnikateľské subjekty jednotlivo môže byť nižšia ako pre konsolidovaný celok, najmä s prihliadnutím na menšie podnikateľské subjekty. Takýmto spôsobom by sa podnikateľským subjektom zvýšil podiel cudzích zdrojov na celkových zdrojoch financovania, čo znamená lepšiu diverzifikáciu.

Z pohľadu riadenia a kontroly môže konsolidovaná účtovná závierka identifikovať neefektívne články, ktoré negenerujú hodnotu a sú udržiavané len transakciami v skupine subjektov. V poslednom rade primárnym cieľom každej podnikateľskej činnosti by mala byť maximalizácia hodnoty pre vlastníkov, s čím sa spája rast podnikateľských subjektov. Vybrané podnikateľské subjekty sú aktuálne vzdialené od vzniku povinnosti zostavovania konsolidovanej účtovnej závierky, avšak rastom, ktorý môže byť spôsobený zvýšenou efektivitou alebo nárastom počtu podnikateľských subjektov s personálnym prepojením sa môže stať, že tomuto celku závislých osôb raz vznikne povinnosť zostavovania konsolidovanej účtovnej závierky, keďže splní ktorékoľvek zo zákonom ustanovených kritérií. V tomto prípade prechod z dobrovoľného rozhodnutia do povinnosti bude plynulý a bez väčších komplikácií. Okrem pozitívnych vplyvov, ktoré môže tento krok vyvolať, treba spomenúť aj negatívne stránky, medzi ktoré neodmysliteľne patrí administratívna náročnosť, ktorá zväčša súvisí s externým spracovaním účtovnej agendy a auditov, čo navýši náklady.

Všetky vyššie spomenuté návrhy na zlepšenie z našej strany sú spojené s dávkou negatívnych vplyvov, ktoré sú z väčšej časti prezentované ako administratívna záťaž. Pokiaľ ide pri výbere o návrh, ktorý z hľadiska prognózy s vysokou pravdepodobnosťou prinesie zlepšenie, potom sú spomínané negatívne vplyvy vyvážené vzniknutými benefitmi.

ZÁVER

Daňová optimalizácia a finančná efektivita predstavujú v súčasnom dynamickom podnikateľskom prostredí plnom zmien jednu z kľúčových oblastí pre budovanie úspešných podnikateľských subjektov. Nejde pritom len o jednostrannú snahu o minimalizáciu daňového zaťaženia, ale o komplexný proces hľadania rovnováhy medzi aktuálnou platnou legislatívou, elimináciou rizík a maximalizáciou synergických efektov v rámci podnikových štruktúr. Dlhodobá stabilita a rast si preto vyžadujú správne nastavenie chodu spomenutých charakteristík. Práve táto komplexnosť a neustále zmeny v legislatíve robia z danej témy aktuálnu a náročnú oblasť, ktorej dôsledné analytické postupy boli nosné piliere našej diplomovej práce.

Hlavným cieľom našej diplomovej práce bolo na základe získaných teoretických poznatkov súvisiacich s problematikou identifikovať a zároveň preskúmať vzťahy medzi skúmanými podnikateľskými subjektmi z pohľadu ich fungovania, efektivity a optimalizovania podnikových procesov, ako i daňovej povinnosti a na základe výsledkov navrhnúť možnosti efektívnejšieho nastavenia procesov. Po dôkladnom skúmaní vybraných podnikateľských subjektov prostredníctvom komparatívnych aj finančno-ekonomických analýz, či už jednotlivo alebo prostredníctvom vzájomných pohybov s prihliadnutím na aktuálnu platnú legislatívu v podmienkach Slovenskej republiky môžeme skonštatovať, že je veľmi náročné až nemožné sa prikloniť k jednej a zároveň najlepšej alternatíve možného riešenia, ktorú sme v práci načrtli. Možnosti daňovej optimalizácie a finančnej efektivity sú v prípade troch závislých osôb a ich vzájomných vzťahoch vnímané ako spektrum, ktoré so sebou nesie ilúziu v podobe misiek na váhe v zmysle „niekde pridá, inde uberie“. Všetky zo spomenutých možností si vyžadujú vysokú úroveň analytických zručností a silný cit predikcie, ktorý sa spája so značným prehľadom vo viacerých oblastiach. Z analytickej časti diplomovej práce vyplýva, že medzi najvýznamnejšie faktory, ktoré ovplyvňujú rozhodujúci proces týkajúci sa daňovej optimalizácie a finančnej efektivity patrí najmä legislatívny vývoj v Slovenskej republike, klimatické zmeny, podmienky dotačnej politiky, analytické schopnosti v podnikových procesoch a predvídavosť, ktorá je veľmi náročná v odvetví, v ktorom sa podnikateľské subjekty nachádzajú.

V analytickej časti sme si predstavili vybrané podnikateľské subjekty – Poľnohospodárske družstvo, Ďumbier - Brezno s. r. o. a Roľnícke družstvo, ktoré sa pohybujú v odvetví zmiešaného hospodárstva, hoci je každý z vybraných

podnikateľských subjektov špecifický a odlišný, prostredníctvom komparatívnych analýz sme potvrdili silnú synergiu medzi podnikateľskými subjektmi. Medzi kľúčové oblasti fungovania týchto závislých osôb, ktoré vychádzajú z analýz patrí vytvorený funkčný výrobno-distribučný reťazec, efektívne zdieľanie majetku, optimalizácia nákladov, či už vo všeobecnosti alebo konkrétne pri ľudských zdrojoch. Na základe týchto zistení sme vypracovali špecifickú finančno-ekonomickú analýzu, z ktorej vyplynuli silné aj slabé stránky podnikateľských subjektov, ktoré silne súviseli s odvetvím alebo aj veľkosťou jednotlivých subjektov. Keďže ide o závislé osoby, v práci sme zdôraznili význam transferového oceňovania, v ktorom je dôležité dodržiavanie princípu nezávislého trhu a pravidelné vypracovanie transferovej dokumentácie, i keď na preventívnej báze pre elimináciu rizík pri prípadných daňových kontrolách, keďže v situácii troch vybraných podnikateľských subjektov ide o významné kontrolované transakcie.

Z vyplývajúcich zistení boli v našej diplomovej práci formulované vhodné návrhy, ktoré sa na základe jednotlivého členenia delia zámerom na externé alebo interné prostredie podnikateľských subjektov, návrhy s prihliadnutím na riziko do budúcna a špecifické strategické návrhy. Vo všeobecnosti sa formulácia návrhov zameriava na optimalizáciu nákladov, diverzifikáciu rizík, zhodnotenie predmetov podnikania, rozšírenie podnikateľskej siete alebo špecifické zmeny v účtovných postupoch. Všetky tieto formulácie napomáhajú k daňovej optimalizácii a finančnej efektivite či už jednotlivo alebo s prihliadnutím členenia na celok.

Na základe dosiahnutých výsledkov našej diplomovej práce môžeme konštatovať, že stanovený cieľ bol naplnený. Prostredníctvom teoretického vymedzenia základných pojmov, následnej analytickej časti zameranej na vybrané podnikateľské subjekty a vyhodnotenia ich vzájomných vzťahov z pohľadu daňovej optimalizácie a finančnej efektivity sa nám podarilo identifikovať kľúčové faktory ovplyvňujúce ich fungovanie, či už jednotlivo alebo na základe vzájomných vzťahov. Prostredníctvom vypracovaných komparatívnych a finančno-ekonomických analýz sme mohli sformulovať konkrétne návrhy smerujúce k efektívnejšiemu nastaveniu podnikových procesov a optimalizácii daňového zaťaženia. Výsledky našej diplomovej práce tak poskytujú ucelený pohľad na skúmanú problematiku.

SUMMARY

Tax optimization and financial efficiency represent one of the key areas for building successful business entities in today's dynamic business environment, which is characterized by constant change. This is not merely a one-sided effort to minimize tax liabilities, but a complex process of seeking a balance between current valid legislation, risk elimination, and the maximization of synergistic effects within corporate structures. Long-term stability and growth, therefore, require the correct configuration of these characteristics. It is precisely this complexity and the continuous legislative changes that make this topic a highly relevant and demanding field, the consistent analytical procedures of which formed the core pillars of our diploma thesis.

The main objective of our thesis was, based on the acquired theoretical knowledge related to the issue, to identify and examine the relationships between the analyzed business entities in terms of their operations, efficiency, and the optimization of business processes, as well as tax liabilities. Based on the findings, the goal was to suggest options for a more efficient configuration of these processes. Following a thorough examination of the selected business entities through comparative and financial-economic analyses—conducted both individually and by examining mutual transactions while considering the current legislation in the Slovak Republic—it can be concluded that it is very difficult, if not impossible, to favor a single best alternative among the solutions outlined in the thesis.

In the case of three related entities and their mutual relationships, the possibilities for tax optimization and financial efficiency are perceived as a spectrum that carries the illusion of a scale—in the sense that "it adds in one area, while taking away in another." All of the mentioned options require a high level of analytical skill and a strong sense of prediction, combined with a significant overview of multiple fields. The analytical part of the thesis indicates that the most significant factors influencing the decision-making process regarding tax optimization and financial efficiency include, in particular, legislative developments in the Slovak Republic, climate change, subsidy policy conditions, analytical capabilities in business processes, and foresight, which is extremely challenging in the sector in which these business entities operate.

The analytical section introduced the selected business entities – Poľnohospodárske družstvo, Ďumbier - Brezno s. r. o. and Roľnícke družstvo – which operate in the mixed farming sector. Although each of the selected entities is specific and distinct, the comparative analyses confirmed a strong synergy between them. Key areas

of cooperation between these related entities identified by the analysis include a functional production-distribution chain, efficient asset sharing, and cost optimization, both in general and specifically regarding human resources. Based on these findings, a specific financial-economic analysis was developed, highlighting the strengths and weaknesses of the entities, which are closely linked to the industry and the size of the individual entities. Given that these are related entities, the thesis emphasized the importance of transfer pricing, where adherence to the arm's length principle and the regular preparation of transfer pricing documentation are crucial—even if on a preventive basis—to eliminate risks during potential tax audits, as the transactions between these three entities represent significant controlled transactions.

Based on the resulting findings, appropriate suggestions were formulated in our thesis, which are categorized by their intent into the external or internal environment of the business entities, suggestions considering future risks, and specific strategic suggestions. In general, the formulation of these suggestions focuses on cost optimization, risk diversification, the appreciation of business objects, the expansion of the business network, or specific changes in accounting procedures. All these formulations contribute to tax optimization and financial efficiency, whether individually or when considering the group.

Based on the results achieved in our diploma thesis, we can conclude that the set objective has been fulfilled. Through the theoretical definition of fundamental concepts, the subsequent analytical part focused on selected business entities, and the evaluation of their mutual relationships in terms of tax optimization and financial efficiency, we have succeeded in identifying key factors influencing their operations, both individually and based on their mutual relationships. Through the developed comparative and financial-economic analyses, we were able to formulate specific suggestions aimed at a more effective setup of business processes and the optimization of the tax burden. The results of our diploma thesis thus provide a comprehensive view of the researched issue.

ZOZNAM BIBLIOGRAFICKÝCH ODKAZOV

AIVAZ, K. A. a kol. 2024. Economic Fraud and Associated Risks: An Integrated Bibliometric Analysis Approach. [online]. Dostupné na internete: https://www.mdpi.com/2227-9091/12/5/74

CSIKOSOVÁ, A., JANOSKOVÁ, M., CULKOVÁ, K. 2019. Limitation of Financial Health Prediction in Companies from Post-Communist Counties. In Risk and Financial Management. [online]. Dostupné na internete: https://www.mdpi.com/1911-8074/12/1/15

DANIŠOVSKÁ, M., STACHOVÁ, M. 2019. Predikcia finančného zdravia vybraných podnikov v Slovenskej republike. In Forum Statisticum Slovacum. Bratislava: Slovenská štatistická a demografická spoločnosť. 82 s. ISSN 1336-7420.

ĎURICOVÁ, M. 2026. Sociálne podniky v číslach: koľko ich je, v čom podnikajú a aké zisky dosahujú. In *Valida.* [online]. Dostupné na internete: https://valida.sk/blog/socialne-podniky-v-cislach-kolko-ich-je-v-com-podnikaju-a-ake-zisky-dosahuju

European Commission. 2012. Oznámenie komisie európskemu parlamentu a rade o konkrétnych spôsoboch posilnenia boja proti daňovým podvdom a daňovým únikom aj vo vzťahu k tretím krajinám. [online]. Dostupné na internete: https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SK/ALL/?uri=CELEX%3A52012DC0351

FETISOVOVÁ, E. a kol. 2020. Podnikové financie. Bratislava: Wolters Kluwer. 224 s. ISBN 978-80-571-0162-8.

Finančná správa Slovenská republika. 2025. Zákon o obmedzení platieb v hotovosti. [online]. Dostupné na internete: https://www.financnasprava.sk/sk/podnikatelia/dane/platby-v-hotovosti

CHALLOUMIS, C. 2019. The arm's length principle and the fixed length principle economic analysis. [online]. Dostupné na internete: https://www.researchgate.net/profile/Constantinos-Challoumis-Konstantinos-Challoumes/publication/324458722_The_arm's_length_principle_and_the_fixed_length

_principle_economic_analysis/links/5c0863a94585157ac1ab01db/The-arms-length-principle-and-the-fixed-length-principle-economic-analysis.pdf

IŠTOK, M. 2023. Transferové oceňovanie úverov a pôžičiek v Českej a Slovenskej republike. Brno: Nakladatelství VITIUM. 219 s. ISBN 978-80-214-6147-5.

KOČIŠ, M. 2015. Úvod do práva transferového oceňovania. Bratislava: Wolters Kluwer. 246 s. ISBN 978-80-816-8226-1.

KOČIŠ, M. 2025. Nové pravidlá pre transferovú dokumentáciu od roku 2025. In Dane a účtovníctvo. Žilina: Poradca s.r.o. 92 s. ISSN 1336-426X.

KOČIŠ, M. 2025. Nové pravidlá pre transferovú dokumentáciu od roku 2025. . [online]. Dostupné na internete: https://www.danovecentrum.sk/odborny-clanok/nove-pravidla-pre-transferovu-dokumentaciu-od-roku-2025.htm#ad9

KOLEMBUS, A. 2023. Optimalizácia dane bez chýb, pokút a penále. Žilina: Poradca, s.r.o. 200 s. ISBN 978-80-816-2246-5.

KOLEMBUS, A. 2020. Daňová optimalizácia. Žilina: Poradca, s.r.o. 232 s. ISBN 978-80-816-2149-9.

KOLEMBUS, A. MINTÁL, J. 2018. Daňová optimalizácia bez chýb, pokút a penále. Žilina: Poradca, s.r.o. 176 s. ISBN 978-80 816 2048-5.

KUŠNÍROVÁ, J., ŠČERBA, K. 2024. Daňové a účtovné aspekty zdanenia právnických osôb v Slovenskej republike. Bratislava: Wolters Kluwer. 244 s. ISBN 978-80-571-0700-2.

KOVERMANN, J., VELTE, P. 2020. CSR and tax avoidance: a review of empirical research. In Corporate Ownership & Control. 20 s. ISSN 1810-3057.

MAJDÚCHOVÁ, H. a kol. 2020. Podnikové hospodárstvo. Bratislava: Wolters Kluwer. 424 s. ISBN 978-80-571-0271-7.

Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky. 2025. *Novela zákona o sociálnej ekonomike a sociálnych podnikoch zavádza nové pravidlá vo fungovaní sociálnych podnikov.* [online]. Dostupné na internete:

https://www.employment.gov.sk/sk/uvodna-stranka/informacie-media/aktuality/novela-zakona-socialnej-ekonomike-socialnych-podnikoch-zavadza-nove-pravidla-vo-fungovani-socialnych-podnikov.html

Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky. 2026. *Sociálny podnik – základné informácie.* [online]. Dostupné na internete: https://www.fsr.gov.sk/narodny-projekt-institut-socialnej-ekonomiky/socialny-podnik-zakladne-informacie/index.html

Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky. 2025. *Sociálne podnikanie v regiónoch – mediálna kampaň 2025.* [online]. Dostupné na internete: https://www.mpsvr.sk/sk/praca-zamestnanost/socialna-ekonomika-socialne-podniky-rodinne-podniky/kampane-publicita/socialne-podnikanie-regionoch-medialna-kampan-2025.html

NKÚ SR. 2023. *Správa o výsledku kontroly 2023 – Sociálne podniky.* [online]. Dostupné na internete: https://www.nku.gov.sk/-/socialne-podnikanie-ostava-stale-velkou-vyzvou-vacsina-statnych-foriem-podpory-nefunguje

Občiansky zákonník 40/1964 Zb. Dostupné online: https://www.slov-lex.sk/ezbierky/pravne-predpisy/SK/ZZ/1964/40/

OECD. 2022. OECD Transfer Pricing Guidelines for Multinational Enterprises and Tax Administrations. Paris: OECD Publishing. 658 s. ISSN 2076-9717.

PASTIERIK, V. 2024. Transferové oceňovanie – praktické otázky a odpovede. [online]. Dostupné na internete: https://www.danovecentrum.sk/odborny-clanok/transferove-ocenovanie-prakticke-otazky-a-odpovede.htm

PASTIERIK, V. 2023. Závislé osoby a transferové oceňovanie. [online]. Dostupné na internete: https://www.danovecentrum.sk/odborny-clanok/zavisle-osoby-a-transferove-ocenovanie-prehlad-pravnej-upravy.htm

PETRIGANOVÁ, Z. 2023. Obchodné vzťahy a transakcie medzi spriaznenými osobami. [online]. Dostupné na internete: https://www.danovecentrum.sk/odborny-clanok/obchodne-vztahy-a-transakcie-medzi-spriaznenymi-osobami.htm

STOICA, E. C. 2017. Tax evasion between fraud and optimization. [online]. Dostupné na internete: https://www.proquest.com/openview/def96d56e02774676cf69218026f6680/1?pq-origsite=gscholar&cbl=2036059

ŠLOSÁROVÁ, A., BLAHUŠIAKOVÁ, M. 2020. Analýza účtovnej závierky. Bratislava: Wolters Kluwer SR, s. 278. ISBN 978-80-571-0166-6.

ŠLOSÁROVÁ, A. 2014. Analýza účtovnej závierky. Bratislava: Ekonóm. ISBN 978-80-225-3800-8.

Zákon č. 431/2002 Z. z. o účtovníctve v znení neskorších predpisov.

Zákon č. 513/1991 Zb. Obchodný zákonník v znení neskorších predpisov.

Zákon č. 112/2018 Z. z. o sociálnej ekonomike a sociálnych podnikoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov.